

ONZE VOGELS

41e jaargang no. 3, maart 1980

maandblad van de nederlandse bond van vogelliefhebbers

DAGELIJKS BESTUUR N.B.v.V.

Voorzitter: A. van Liempd, Rubensstraat 17, 4812 AK Breda, telefoon (076) 13 61 37.
Secretaris: H. de Geus, Amersfoortsestraat 71, 3772 CH Barneveld, telefoon (03420) 61 60.
Penningmeester: J. van Splunter, Vijverberg Zuid 44, 4621 AT Bergen op Zoom.
2e Voorzitter: W.J. Mulder, Verwerstraat 39, 7415 RZ Deventer, telefoon (05700) 2 36 48.
Commissaris: D.J. van der Molen, Esschingstraat 80, 7721 XD Dalftsen, telefoon (05293) 12 57.

DISTRICTSVOORZITTERS

District Groningen: R.P. Smith, Zuiderveen 36a, 9673 EL Winschoten, telefoon (05970) 1 35 83.
District Friesland: J. Forsten, Zuiderkade 8, 8801 MJ Franeker, telefoon (05170) 29 68.
District Drenthe: J.H. Heljnen, W. Grolstraat 126, 7885 EL Barger Oosterveld, telefoon (05910) 2 54 20.
District Overijssel: A.M. van Rijn, Pr. Margrietstraat 41, 7481 GG Haaksbergen, telefoon (05427) 30 06.
District Gelderland: D.J. Prinsen, Berkeniaan 132, 7064 HT Silvoide, telefoon (08350) 53 14.
District Utrecht: C. van Lunteren, Vlasoord 13, 3991 XC Houten, telefoon (03403) 26 08.
District Noord-Holland: A.J.F. Lammerse, Oude Kruisweg 104, 2142 EH Cruquius, telefoon (023) 28 59 06.
District Zuid-Holland: G.C. Goedschalk, Akeleistraat 148, 2565 PC Den Haag, telefoon (070) 68 16 70.
District Zeeland: J. van der Walle, Churchillweg 4, 4561 WN Hulst, telefoon (01140) 1 38 16.
District West Noord-Brabant: J.C.W. Luijsterburg, Nieuweweg 23, 4631 TC Hoogerheide, telefoon (01646) 31 17.
District Oost Noord-Brabant: J.C. Vos, Brallestraat 2, 5361 AK Grave, telefoon (08860) 29 78.
District Limburg: H.J. Nooijen, Reigerstraat 29, 5932 VX Tegelen, telefoon (077) 3 34 58.

CONTACTPERSONEN TECHNISCHE COMMISSIES

G. van der Meijden, Kempenlandstraat 27, 5283 CK Boxtel, telefoon (04116) 7 45 29, voor tropen, grasparkieten etc.
H.J. Veerkamp, Royaardsplein 12, 3123 AN Schiedam, telefoon (010) 71 48 39, voor kleur- en postuurkanaries.
H. Warmerdam, v.d. Duin van Maasdamlaan 45, 2181 XB Hillegom, telefoon (02520) 1 75 57, voor zangkanaries.

BONDSBUREAU N.B.v.V.

Aletta Jacobsstraat 4, postbus 74, 4600 AB Bergen op Zoom, gironummer 1148324, telefoon (01640) 3 50 07. Geopend: 08.00 - 17.00 uur. 's Zaterdags gesloten.

ABONNEMENTEN

Bij vooruitbetaling.

Binnenland f 27,50 per jaar, bij vooruitbetaling op onze giro 1148324. **Buitenland** f 37,50 per jaar, per luchtpost extra tarief volgens PTT-kosten.

België: 400 Bfr per jaar, bij vooruitbetaling op rekening nr. 000-0156074-01 bij het bestuur der postcheck te Brussel 1.

Opgave abonnement bij het Bonds-bureau, Bergen op Zoom.

ONZI

MAANDBLAD VAN DE NEDERLANDSE

LIDMAATSCHAP

Wie als lid van de N.B.v.V. wenst toe te treden, wenst zich schriftelijk tot de secretaris van een in zijn plaats van inwoning gevestigde afdeling.

ADRESSEN SPECIAALCLUBS N.B.v.V.

Nederlandse Zebravinkenclub

Secretaris: J.G. J. van Valkenburg, Snijderstraat 15a, 4204 EB Gorkum, telefoon (01830) 3 45 83.
Penningmeester: A.A. Straver, Emmalaan 9, 2405 GA Alphen a.d. Rijn, Postgiro 3541696 t.n.v. penningm. NZC Alphen a.d. Rijn.
Contributie f 20,— per jaar. Entree f 5,—.

Speciaalclub Vorm- en Postuurkanaries

Secretaris: W. de Vries, Vleugel 3, 3173 RE Poortugaal, telefoon (010) 38 27 43.
Penningmeester: L.J.G. Rovers, W.H. Jordaansingel 40, 7481 GP Haaksbergen, telefoon (05427) 28 24.
Giro t.n.v. de postuurkanarieclub nr. 1667906.
Contributie f 20,— per jaar. Entree f 5,—.

Speciaalclub Eur. vogels en hun hybriden

Secretaris: S.A. van Dongen, Schimmelpenninckstraat 17, 5037 RT Tilburg, telefoon (013) 67 25 05.
Penningmeester: G.F. Jansen, Fresiastraat 15, 3742 TK Baarn, telefoon (02154) 1 83 34.
Giro 3158484 t.n.v. Spec. cl. Eur. Vogels.
Contributie f 20,— per jaar. Entree f 5,—.

Speciaalclub van insekten- en vruchtenetende vogel

Secretaris: H. Kehl, Plein 1953, nr. 144, 3086 EK Rotterdam, telefoon (010) 80 28 54.
Penningmeester: E. Zehnpfenning, Acacialaan 8, 3741 WC Baarn, telefoon (02154) 1 20 07, giro 2625815, t.n.v. penn. speciaalclub.
Contributie f 25,— per jaar. entree f 5,—.

Japane Meeuwenclub

Secretaris: A. Kok, Pals 29, 6931 DJ Westervoort, telefoon (08303) 23 58.
Penningmeester: W.A.M. Berns, Kerkallee 91, 6882 AP Velp, Gld., telefoon (085) 61 96 28.
Rek.nr. 30.39.88.207 Rabobank, Velp.
t.n.v. Penningmeester J.M.C.
Contributie f 15,— per jaar. Entree f 5,—.

Parkieten Speciaalclub van Gras- en Grote parkieten

Secretaris: J. M. Lupsan, Hoge Waard 31, 6825 JL Arnhem, telefoon (085) 61 19 15.
Penningmeester J. Versluis, Kat. Lagedijk 133b, 3081 ZP Rotterdam, telefoon (010) 84 11 86
Postgiro nr. 3587100 t.n.v. Penn.: Parkieten Speciaal Club.
Contributie f 20,— per jaar. Entree f 5,—.
Inlichtingen, opgave nieuwe leden en betaling contributie uitsluitend aan bovenstaande adressen.

VOGELS

RD VAN VOGELLIEFHEBBERS (OPLAGE 50.000)

REDACTIE

J.E. van Berkel
Jhr. Walraven

Redactieadres: Postbus 74, 4600 AB Bergen op Zoom

Het volgende nummer wordt ter post bezorgd op
21 april 1980

VERANTWOORDELIJKHEID

De uitgever van dit blad, de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers, is niet verantwoordelijk voor de inhoud van hierin opgenomen advertenties en erkent alleen enkele verplichting tot opnemen van aangeboden advertenties.

De auteurs blijven verantwoordelijk voor de inhoud van hun artikelen. Door publikatie neemt de uitgever geen enkele verantwoordelijkheid op zich. Het zonder schriftelijke toestemming overnemen van artikelen of gedeeltes daarvan is verboden.

ADVERTENTIES

Voor advertenties — ook die van leden en abonnees — met een zakelijk karakter, zijn tarieven en verdere richtlijnen verkrijgbaar bij het Bondsbureau van de I.B.v.V. Kleine annonces, voor afdelingen, leden en abonnees op „Onze Vogels”, van zuivere particuliere aard zie onder „Vraag en Aanbod”.

VRAGEN OVER?

LEURKANARIES aan: W.C. Oonk, Bergweg 37,
242 EP Lochem.
VATERSLAGERS aan: H. Warmerdam, v.d. Duin van
faasdamlaan 45, 2181 XB Hillegom.
PARZERS aan: E. de Koning, Vrouwenweg 16,
322 LK Leiden.
GRASPARKIETEN aan: H.W.J. v.d. Linden,
verbodestraat 72, 5921 ES Blerick.
ZEBRAVINKEN, JAPANSE MEEUWEN EN TROPEN-
PARKIETEN aan: J. van Strien,
Lodaanstraat 8, 9254 CM Hardegarijp.
GROTE PARKIETEN, EUROPESE VOGELS (WILDZANG)
IN HUN BASTAARDEN aan: D.A. Duivis,
t. Josephstraat 46, 4847 SG Teteringen.
ROPIISCHE VOGELS aan: H. Kehl, Plein 1953 nr. 144
086 EK Rotterdam.
FORM- EN POSTUURKANARIES aan: A.P. Kools,
Molenweg 9, 4505 PM Zuidzande.

IN DIT NUMMER

	pag.
Het geslacht Barnardius	100
Zeldzame vogel gevonden in Zundert	106
Het kweken met Europese vogels	107
Afmetingen van vogelverblijven	109
NBvV-Boeken service	109
De volière van de maand	110
Uw volière van het jaar	112
Uw vraag, ons antwoord	115
Mijn kweek met Blauwkroontjes of hangparkietjes	116/117
Gevleugelde miniaturen; Pauwfazantjes	119
Over eieren gesproken	123
Over bloemen en planten	124
Onkruiden	125
Grasparkieten	126
Pietpraat over postuurkanaries	128
Op verzoek van	128
De opbouw van een stam 1-2-3	130
Zomertijd	131
De loodwang zebra-vink	132
Exotische vogels als huisdieren	134
NBvV service	135
Purpergranaatastrilden	136
Vraag en Aanbod	138

IN DIT NUMMER ADVERTEREN

	pag.
Broedmij, W. Rouppe van der Voort, 't Holthoes, F. Thijssen	106
Benny Slagers, Siem van 't Hart	110
Fauna Lux, Adgefo	111
CéDé	118
Henk van Os, Broedmachinefabriek Succes, P. Klomp b.v.	126
Fauna Metaalwaren b.v.	138
Sabri Pet supplies	139
Fauna Metaalwaren b.v.	140
V.V.R. Vogelvoederfabriek, Minifauna, S.E. Voordewind, Blankestijn, Orni-Mondo	141
404	142
Paradiso, Rein v.d. Veen, Conditio, Panheel b.v., Animalí	143
Witte Molen	144

Foto voorplaat: Twenty Eight parkiet
Vogelpark Walsrode/Horst Müller

Ontwerp en druk: Steens b.v., boekdruk/offset
Postbus 59 - Schiedam - Telefoon (010) 73 00 88

Postzegels voor antwoord bijsluiten.

Barnardparkiet

Tekst: Cees van Berkel
Foto's: Vogelpark Walsrode/Müller
Wolfgang de Grahl en Weisser
Litt.: Parrots of the World,
Forshaw; Onze Vogels en
Standaardeisen Australische
parkieten, uitgave NBvB

het geslacht Barnardius

Edward Barnard was een Engelse ornitholoog die veel baanbrekend wetenschappelijk werk heeft verricht. Zijn naam is onafscheidelijk verbonden aan een betrekkelijk kleine groep parkieten die we in dit artikel wat nader gaan beschouwen.

Van het geslacht Barnardius zijn vier rassen voor de liefhebber van grote parkieten het meest interessant namelijk de Barnard-, Cloncurry-, Port Lincoln- en Twenty-Eight parkiet. Alle vier behoren ze gerekend te worden tot volièrevogels bij uitstek. Qua houden en verzorgen kunnen ze vergeleken worden met de rosella's. Het zijn sterke vogels die zomer en winter in een normale buitenvolière gehouden kunnen worden. Ze zijn wat minder schuw dan de rosella's en hun roep klinkt in het algemeen zachter en aangenamer. Voor wat betreft hun gedragspatroon in hun verspreidingsgebied onderscheiden ze zich in één facet heel sterk. Zij vormen nooit grote groepen zoals de rosella's maar blijven, ook buiten de broedperiode, paarsgewijs bij elkaar. Slechts zelden verenigen zich enkele paren tot kleine groepjes.

In wat oudere literatuur blijkt dat de geslachten *Platycerus* en *Barnardius* tot één familie, *platycerus*, zijn samengevoegd. Zo is dat in Peters Checklist of Birds of the World het geval en ook Von Boetticher erkent die samenvoeging. Later zijn anderen daar weer op teruggekomen en lijkt het alleszins gerechtvaardigd om *Barnardius* als een afzonderlijke familie te beschouwen.

Ook J.M. Forshaw is die mening toegedaan en bovendien noemt hij in zijn standaardwerk *Parrots of the*

World onder *Barnardius zonarius* minder ondersoorten dan bijvoorbeeld Immelmann.

Zoals ik reeds in eerdere artikelen over grote parkieten te kennen heb gegeven de indeling van Forshaw aan te houden, wil ik dat ook nu konsekvent doen. Het lijkt mij puur noodzakelijk dat dit binnen de nationale en internationale vogelliefhebberij stringent wordt gevolgd teneinde allerlei onjuiste benamingen te voorkomen. En laten we wel zijn, de

australier Forshaw maak je niet wijs, zeker niet waar het de soorte uit zijn eigen land betreft.

1 Barnardparkiet, *Barnardius barnardi barnardi*.

Herkomst Zuidoost Australië. Signalement: Het voorhoofd is donker rood, afgezet met een smalle groene band. De boven- en achtere schedel tot de scheiding met de gelnekkband groen wat op de achtere schedel overgaat in olijfgroen. Wangen, oorstreek en de zijkanten van de hals blauw. Het blauw loopt onder de snavel door. De gele band in de nek nagenoeg onderbroken. C-mantel en de mediale vleugeldelven donker blauwgroen. Vleugelbocht en de buitenste vleugeldelven helder blauwgroen en de vliegeland diep ultramarijn blauw. C-grote vleugeldekveren zijn zwart met een blauwe buitenvlag. Op de borst ter hoogte van de vleugelbocht, bevindt zich een brede gele band over de gehele borstbreedte. Deze gele band zal ook oranjeleuige veertjes bevatten. Hals, borst, buik, dij en anaalstreek groen. Mantel is donker blauwgroen en de stuit is licht groen. De bovenstaartdekveren licht blauwgroen, onderstaartdekveren bleek groen. Bovenste grote staartveren blauw. De snavel lichtgrijs, ogen donkerbruin, poten grijs, n

gels zwart. De grootte is ongeveer 33 cm.

De poppen zijn fletser van kleur en hebben een donker grijs-groene mantel. Bij de nog niet volledig doorgekleurde jongen ontbreekt de gele nekband en is de gele borstband niet compleet.

Richtprijs ongeveer f1700,— p.pr.

2 Barnardparkiet van Lake Eyre, *Barnardius barnardi whitei*.

Herkomst Noorden van Zuid Australië in de omgeving van Flinders range en de Lake Eyre kom.

Signalement: De bovenzijde is donkergroen zonder blauwe aanslag. Voorhoofd een oranje-rode band, de buikband is meer oranje-geel. Voor het overige lijkt dit ras op *B.b.barnardi*. Het formaat is iets kleiner.

3 Cloncurryparkiet. *Barnardius barnardi macgillivrayi*.

Herkomst Noordwest Queensland ten zuiden van de 20ste breedtegraad in de omgeving van de stad Cloncurry.

Signalement: Het voorhoofd, boven- en achterschedel en de nek lichtgroen. Wangen doorlopend tot de oorstreek hemelsblauw evenals de bef. Bovenste vleugeldekveren lichtgroen overgaand in olijfgeel. Dit vleugeldek is iets gehamerd hetgeen veroorzaakt wordt door de iets lichtere zoompjes van de vleugeldekveertjes. Vleugelbocht en vleugelrand hemelsblauw. Grote vleugelveren zwart met een groene buitenvlag. De borst is vanaf de bef olijfachtig groen. Ter hoogte van de vleugelbochten bevindt zich de kleurscheiding met de warm geelkleurige buik. Deze toont een zwakke oranje schubtekening op de gele ondergrond. Anaalstreek olijfgroen. Mantel en stuit lichtgroen. Op de scheiding mantel/achternek bevindt zich een gele band. De bovenstaartdekveren lichtgroen, onderstaartveren

olijfgroen. Bovenste grote staartveren donkerblauw, onderste grote staartveren hemelsblauw. Snavel lichtgrijs, ogen donkerbruin, poten grijs en nagels zwart. De grootte is ongeveer 33 cm. De poppen zijn op het vleugeldek grijs-groen. Jonge vogels zijn over het algemeen fletser van kleur met nog niet volledig gevormde nekband. Zij tonen een oranje-gele voorhoofdsband die na de eerste rui volledig verdwijnt.

Richtprijs ongeveer f5500,— p.pr.

1 Port Lincolnparkiet, *Barnardius zonarius zonarius*.

Herkomst West en Zuid Australië tot de westkant van de Flinders range. Signalement: Kop en masker geheel zwart op de achternek afgescheiden

door een gele nekband. Wangen en oorstreek violetblauw. De mediale vleugeldekveren blauwgroen overgaand in glanzend groen op de grote vleugeldekveren. Vleugelbocht geelgroen. Grote vleugelveren zwart met een donkerblauwe buitenvlag. De borst is donkergroen met een fijne zwarte schubtekening. De kleurscheiding met de diep gele onderborst bevindt zich ter hoogte van een lijn lopend van vleugelbocht naar vleugelbocht. Ter hoogte van de pootinplant bevindt zich een kleurscheiding tussen de diep geel gekleurde buik en de groene onderbuik en anaalstreek. Deze kleurscheiding is niet recht maar loopt uit op een punt dat zich tussen de poten bevindt. Mantel en stuit donkergroen. Boven-

Cloncurryparkiet

staartdekveren donkergroen, onderstaartdekveren lichtgroen. Bovenste grote staartveren donker blauwgroen, onderste grote staartveren licht blauw. Snavel hoornkleurig, ogen donkerbruin, poten grijs en nagels zwart. De grootte is ongeveer 38 cm.

Er is nauwelijks enig kleurverschil tussen man en pop. Bij niet op kleur zijnde vogels is de kopkleur bruinzwart en de overige kleuren zijn fletser. Richtprijs f 1700,— p.pr.

2 Noordelijk Port Lincolnparkiet, *Barnardus zonarius occidentalis*

Herkomt West Australië van Pilbara in het noorden tot de Murchison rivier in het zuiden. Signalement: Dit ras is duidelijk kleiner van formaat dan het vorige. De bovenrug is geelachtig groen, de verdere bovenzijde groen met een blauwachtige schijn. De kopbevedering is grijsachtig zwart. Buik en onderste helft van de borst bleek citroengeel, wangvlekken lichtblauw. Een belangrijk kenmerk van dit ras is de zuiver geelgekleurde bevedering rond de aars. Bij het voorgaande ras is die bevedering groen tot geelgroen.

Deze gewijzigde verschijningsvorm ten opzichte van het ras *B.z.zonarius*, is te wijten aan een van de natuurwetten, met name de Wet van Gloger. In vochtiger gebieden is er sprake van een sterkere melanisatie. De rassen uit het binnenland die een van oorsprong groene bevedering hadden zijn meer geler van kleur. Ook gaat de rode voorhoofdsband verloren.

3 Twenty-Eight parkiet, *Barnardus zonarius semitorquatus*.

Herkomt van de kustgebieden van Zuidwest Australië, zuidelijk van de stad Perth en oostelijk tot Albany. Signalement: Voorhoofd donker rood, boven- en achterschedel zwart, wangen en bief donkerblauw. Media-

le vleugeldekveren groen met iets lichtere zoompjes. Aan de vleugelbochten bevindt zich een lichtgroene vlek. Grote vleugelveren zwart met een groene buitenvlag. Vleugelvleugranden donkerblauw. In de nek bevindt zich een gele band lopend van ongeveer onderkant linker wangvlek tot onderkant rechterwangvlek. Borst is donkergroen met een fijne schubtekening. Ter hoogte van een lijn lopend van vleugelbocht naar vleugelbocht bevindt zich de kleurscheiding van de donkergroene borst naar de iets lichtere groene buik. Anaalstreek en dijen geelgroen. Mantel en stuit donkergroen. Bovenstaartdekveren geelgroen. Bovenste grote staartveren groen, onderste grote staartveren blauw in een duidelijk opgebleekte tint. Snavel lichtgrijs, ogen donkerbruin, poten grijs, nagels zwart. De grootte is ongeveer 40 cm.

De poppen zijn meestal iets kleiner. Vooral de kopjes zijn kleiner evenals de snavels. Kleurverschil is er nauwelijks. Jonge vogels zijn in de regel

ook wat kleiner dan de man en komen meer overeen met de popjes. Bij jonge mannelijke exemplaren is hur sexe al snel te zien aan een wat zwaardere bredere snavel. Richtprijs ongeveer f 1700,— p.pr.

In Australië worden alle vogels van het ras *B.zonarius Twenty-Eight* parkieten genoemd en dat leidt nog eens tot enige verwarring. Alleen *B.z.semitorquatus* heeft recht op de ze naam omdat die is afgeleid van de drielettergrepige lokroep die dat ras ten gehore brengt en klinkt als *twen-ty-eight*; een onomatopée dus. De andere rassen van *B.zonarius* uit ten een tweélettergrepige lokroep.

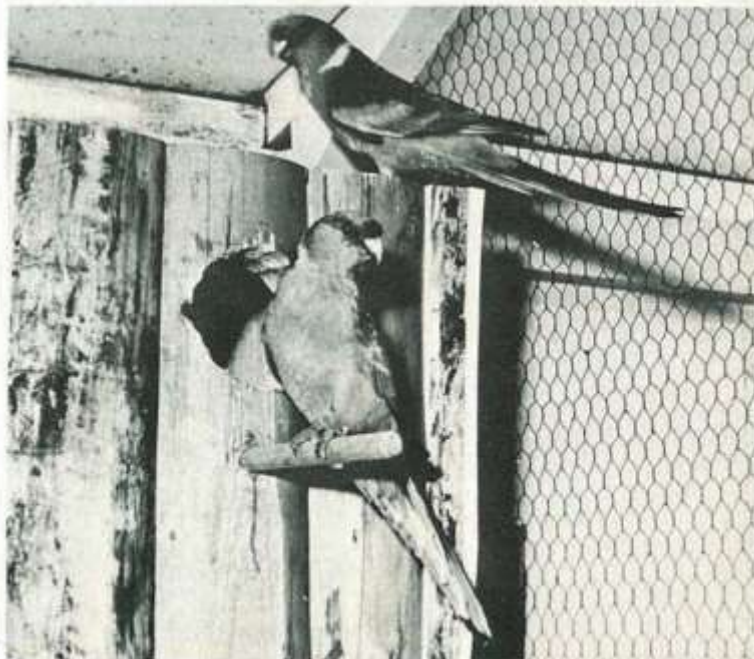
Er wordt in liefhebberskringen ook nogal eens over een 'gele *twenty eight*' gesproken. Aan de hand van de signalementen kunt u opmaker dat die niet bestaat. Deze laatste naamgeving wordt vermoedelijk we aangewend vanwege zakelijke belangen en dat is onjuist. Geel vindt u aan de Port Lincoln en niet aan de echte raszuivere *Twenty-Eight*.

het geslacht Barnardius

Ne dienen ook uiterst waakzaam te zijn ten opzichte van de raszuiverheid. Het is onze dure plicht om alle rassen zo zuiver mogelijk te houden en ons alleen maar te bepalen tot de oorspronkelijke typen in de onderscheidenlijke verschijningsvorm met de specifieke kenmerken van het betreffende ras. Alle mogelijke of onmogelijke meningen om te komen tot een vermeende nieuwe creatie met in het achterhoofd een hogere prijs is fout. Iets anders is wanneer er spontaan mutaties optreden. Bij steeds toenemende kweek zullen die zeker niet uitblijven. Reeds in 1927 werd in de omgeving van de Murray rivier een nest gevonden waarin zich twee vaalgele Barnardparkieten met roodkleurige ogen bevonden. Deze zeldzame waarneming in de vrije natuur bewijst dat zeker in de volière mutaties tot de mogelijkheden behoren, trouwens er zijn al enkele mutaties gesignaleerd.

Bij een goede huisvesting en adequate verzorging kan men van de genoemde soorten veel en lang plezier hebben. Het zijn evenwel bepaald geen vogels voor een uitgesproken gezelschapsvolière. Beter is het om ze apart in een vlucht van minimaal 3 tot 4 m lengte te huisvesten. Beschikt men over aanmerkelijk langere vluchten, dan is het zeker te proberen daarin ook een paar van een ander niet verwante soort onder te brengen. Vooral wanneer men met ongevoegde vogels begint is dat wel haalbaar. De jonge vogels groeien als het ware met elkaar op en leren elkaar accepteren. Tijdens de broedperiode maar ook wel daarbuiten, zullen ze in die gemeenschappelijke vlucht ieder een eigen gedeelte als hun territorium beschouwen. De broedkasten moeten dan wel een eind van elkaar hangen. Let wel, voor zoiets moet men op de eerste plaats over een ruime accommoda-

Twenty-Eight

tie beschikken maar bovendien moeten de vogels niet verwant en moeten zij er qua karakter geschikt voor zijn. Zo maar domweg twee willekeurige koppels in één vlucht brengen vraagt om moeilijkheden.

De in dit artikel genoemde soorten broeden gemiddeld 21 dagen op een legsel van 4 tot 6 witte eieren. Al nestplaats verkiezen ze in het algemeen een nestkast of broedblok van minimaal 25 x 25 x 40 cm. Men doet er goed aan in één vlucht twee nestgelegenheden aan te brengen, zij het mogelijk een in de buitenlucht en een in het nachtverblijf. Een ander is afhankelijk van de indeling van de volière. Ondanks dat de soorten winterhard zijn, moeten ze toch kunnen beschikken over een goed beschutte plaats. In de regel is dat een aan de voorzijde open nachtverblijf.

Het broeden wordt in hoofdzaak door de pop gedaan. Het mannetje brengt haar regelmatig voedsel en houdt verder de wacht in de omge-

Port Lincoln

het geslacht Barnardius

ving van de nestholte. Het komt ook wel voor dat een mannetje haar in de nestholte enige tijd gezelschap houdt.

De jonge vogels verblijven ongeveer 5 weken in het nest en vliegen dan uit. Ze worden door beide ouder-vogels gevoerd en naarmate ze ouder worden neemt het voeren af. Zodra de jongen zelfstandig zijn, zelf voor hun eigen kostje kunnen zorgen, is het raadzaam ze uit te vangen en apart te zetten.

In veel gevallen volgt er een tweede broedsel en mede daardoor een verhoogde agressiviteit van de man die er dan geen erg meer in heeft dat het zijn eigen kroost is. Bovendien zijn de rassen van het geslacht Barnardius geen uitgesproken kolonievogels. Zoals u in het begin van dit artikel heeft gelezen trekken ze in het algemeen paarsgewijs op en daarmee zullen ook wij rekening moeten houden.

Nestcontrole is wel toelaatbaar mits men het rustig aan doet. Men doet er toch wel verstandig aan om de broedende vogels zo veel mogelijk rust te gunnen.

Het is min of meer afhankelijk van de groei van de jonge vogels op welk tijdstip we ze kunnen ringen, gemiddeld zal dat op de 10e tot de 12e levensdag zijn; ringmaat 5.4 mm. Hoe men ook over het ringen van vogels moge denken, het is van het allergrootste belang om het toch te doen.

Geleidelijk zet zich de jeugdruil in en op een leeftijd van 12 tot 14 maanden zijn ze volwassen.

Om bij de jonge vogels al in een vroeg stadium vast te stellen van welke sexe ze zijn, wordt nogal eens gekeken naar de zogenaamde wing-stripe, een aantal lijnvormig gerangschikte witte vlekken aan de onderkant van de vleugels. Deze wing-stripe zou alleen maar voorkomen bij jonge poppen en niet bij de jonge mannen. Dit gaat lang niet altijd op. Zo komt bij de jonge mannelijke Barnardparkiet ook een wing-stripe voor en die verdwijnt na de eerste volledige rui; bij de poppen blijft die aanwezig. Bij de Port Lincoln is de wing-stripe aanwezig bij alle jonge vogels en afwezig bij volwassen mannen en de meeste volwassen poppen.

Naast regelmatig wat verse wilgentakken voor het knaagwerk en dagelijks vers bad- en drinkwater, is ook een periodieke wormkuur van levensbelang. Wat het zaadmenu betreft is het aan te bevelen om van twee verschillende mengsels uit te gaan, een mengsel voor tijdens de broedperiode en een ander mengsel voor de periode daarna.

Bij een dergelijke samenstelling is gekiemd zaad overbodig evenals veel groenvoer. Zowel tengevolge van opname van gekiemd zaad als van opname van groenvoer verkrijgt de vogel te veel verplicht vocht binnen en waar vocht de ruimte inneemt is er geen plaats voor voedsel.

Het zaadmenu kan, vooral tijdens de broedperiode maar ook wel daarbuiten worden aangevuld met een goed eivoer en enkele malen per week wat rozebottels.

Tenslotte nog enkele gegevens over de eerste kweekresultaten. De Barnardparkiet werd in 1853 voor het eerst in Londen ingevoerd en ene heer Cornely in Frankrijk behaalde een eerste kweekresultaat. De Cloncurryparkiet werd voor het eerst in 1940 gekweekt door Mr. Lendon in Australië en in 1968 in de Londense zoo. De Port Lincoln werd voor het eerst gekweekt in 1879 door Kohler in West Duitsland en tenslotte de Twenty-Eight in 1862 eveneens in de Londense Zoo.

In nagenoeg alle literatuur wordt ook steeds melding gemaakt van geslaagde kruisingen met o.a. rosellasoorten. Ik vind dat we daar maar niet op in moeten gaan. Wetenschappelijk gezien is het misschien wel aardig maar laat ons nu de zaak maar zuiver houden.

Kweekmengsel

12% witzaad
6% boekweit
8% gepelde haver
8% negerzaad
6% tarwe
4% hennep
4% paddi
2% lijnzaad
4% rode millet
30% witte millet
16% witte zonnepitten

Rustmengsel

6% witzaad
8% boekwilt
4% gepelde haver
4% negerzaad
6% tarwe
4% hennep
4% paddi
2% lijnzaad
6% rode millet
48% witte millet
8% witte zonnepitten.

Tekst: W. Höppener.
Foto: H. Lacey

het kweken met europese vogels

We leven nu in de wintermaanden en de eerste dagen van het nieuwe jaar liggen alweer achter ons. Voor de meeste kwekers is dat de zogenaamde rust periode. Gaan ze niet met hun vogels naar tentoonstellingen, dan is de dagelijkse voeding het enige werk (kontakt) dat ze met hun geveugelde vrienden hebben. Toch is er voor de echte liefhebber/kweker altijd wat te doen.

Heeft u wat te timmeren of te veranderen, in uw vollère of kweekruimte, Jan is het nu de hoogste tijd. Voor dat het nieuwe kweekseizoen begint, moet alles gereed zijn. Zelf zit ik tot over mijn oren in het werk, met het veranderen van mijn kweekruimte en het in tweeën delen van de buitenvolière. Voeg daar nog bij de dialezingen welke wij bij de diverse vogelverenigingen verzorgen (dat doen wij met veel plezier), dan zal het u duidelijk zijn dat ik met mijn tijd wel raad weet. Maar nu gaan we weer timmeren. Als alles klaar is, heb ik de beschikking over:

Een gedeelde buitenvolière, met in elk kompartiment (3,5 x 2 x 2 m.) twee koppels vogels. Verder 8 (binnen) kweekvluchtjes van 1,20 meter breed, 1 meter hoog en 80 cm. diep (elk voor één koppel vogels) en enkele kweekkooien van 1,10 m x 50 x 60

cm. ook weer voor één koppel vogels elk.

De kweekkooien en de kweekvluchtjes zijn van binnen groen gelatexed. Deze kleur werkt rustgevend op de vogels. Dat heb ik u in een van mijn vorige artikelen al eens uitgelegd. Wil men de kans dat de vogels tot voortplanting overgaan zo groot mogelijk maken, dan is het aan te raden, om de kweekkoppels in afzonderlijke ruimten onder te brengen.

Verder heb ik in de kweekruimte nog een raam bijgemaakt van 1,60 m x 60 cm. zodat mijn vogels optimaal van het daglicht en de ochtendzon kunnen genieten. Bij mijn wildzangvogels wordt niet bijgelicht, om ze vroeger broedrijp te maken. Een echte wildzangkweker moet geduld opbrengen en de natuur haar gang laten gaan. (dit is mijn persoonlijke mening).

Het komt best in orde, gelooft u maar.

En zo zijn onze gedachten en verwachtingen, toch alweer gericht op het komende voorjaar. We hebben nu ook de tijd om onze aantekeningen, die we het afgelopen kweekseizoen hebben gemaakt, te raadplegen en te controleren wat we fout deden of eventueel beter hadden kunnen doen. Dat moet iedereen voor zichzelf uitmaken. Zo heb ik in november mijn vogels uit de buitenvolière naar binnen gehaald. (dat doe ik elk jaar). Ze zitten nu in een

onverwarmde binnenvlucht en het raam staat de hele dag open. Natuurlijk niet bij strenge vorst.

Misschien lijkt u dit wat overdreven, maar ik wil mijn vogels de winterse ontberingen zoals: Storm, sneeuw, mist, vorst (bevroren drinkwater) en wat dies meer zij besparen. Bovendien kan ik ze binnen beter observeren.

Nu kunt u wel zeggen dat de vogels buiten moeten overwinteren en alleen de sterksten zullen overleven, maar ik kan u verzekeren dat in de afgelopen barre winter (van 78/79) een groot aantal winterharde vogels gesneuveld zijn. Ik heb in die maanden geen enkele vogel verspeeld. Het is maar hoe je het bekijkt. En vertel me niet dat vogels die buiten overwinteren, tot betere broedresultaten komen als vogels die binnen hebben overwinterd, want dat is beslist niet waar. Vergelijkingen met collegakwekers hebben dit overduidelijk bewezen.

Het is nu ook onderhand tijd om de kweekkoppels voor het komende broedseizoen samen te stellen en eventuele opengevallen plaatsen aan te vullen. (nieuw aanschaf event. ruilen met collegakwekers).

Wacht hier niet mee tot het voorjaar, want dan is het te laat. De vogels moeten de tijd hebben om aan elkaar te wennen. Het verdient dus aanbeveling om nu reeds de vogels paarsgewijs bij elkaar te plaatsen. Vogels waarvan gebleken is dat ze

niet geschikt zijn om er mee te kweken (om welke reden dan ook) zijn misschien wel leuke vogels voor in een gezelschapsvolière.

Geef deze vogels dan ook nooit door aan een collegakweker, daar deze hier alleen maar teleurstelling en ontgoocheling mee te wachten staat. We weten van onszelf dat we elk jaar weer met hoge verwachtingen naar het komende kweekseizoen toelevan en ik dacht, dat we elkaar indien mogelijk teleurstelling moeten besparen. Zo dat weten we alweer.

Als ik mijn aantekeningen doorlees dan kom ik o.a. bij de voeding in de wintermaanden. (de inactieve periode bij de vogels). Ik verstrek mijn vogels het volgende: een goede zaadmengeling, daarnaast wat onkruidzaden en gebroken saflorpit-ten, (niet te veel anders worden ze te vet) en twee maal per week vitamine in het drinkwater. Daarnaast worden nog af en toe een paar vuurdoornbessen gegeven, die een hoog vitamine c gehalte hebben. Een stukje appel of sinaasappel wordt ook graag door de vogels gegeten.

Begin februari krijgen mijn vogels om de paar dagen wat eivoer, om er aan te wennen en omstreeks half maart wordt hier de gekookte schelvisfilet aan toegevoegd. De juiste samenstelling van mijn eivoer heb ik in 'ONZE VOGELS' van augustus j.l. op pagina 353 beschreven. Zijn er vogels die het eivoer niet eten, dan kunt u ze dat makkelijk leren. U geeft ze 's morgens alleen eivoer en drinkwater en na de middag het hardvoer.

Door de honger zullen ze weldra van het eivoer eten en na een paar dagen hebben ze de smaak te pakken en is de zaak voor elkaar. Intussen geven we ook al enkele meelwormen bij de dagelijkse voeding. Ook hier kan het gebeuren dat enkele vogels deze meelwormen niet aanraken omdat zij ze niet kennen.

Welnu knip ze doormidden en leg ze bijv. op het eivoer, misschien lukt het dan wel. Blijf ze in ieder geval meelwormen geven (een of twee per vogel per dag). Ook al eten de vogels ze niet, het is mogelijk dat ze als er jongen geboren worden, de meelwormen wel eten.

Omstreeks begin maart kunt u ook beginnen met het geven van wat mierenieren (mierenpoppen) aan uw vogels. Deze worden doorgaans door alle vogels met graagte gegeten. Er zijn liefhebbers/ kwekers die mierenieren het gehele jaar door aan hun vogels verstrekken. Dat is mijns inziens niet noodzakelijk. In maart kunnen we ook weer beginnen met het plukken van de eerste halfrijpe onkruidzaden. We vinden dan

het klein hoefblad (bevordert d broeddrift) het kruiskruid, het perzikkruid en ook al de paardebloem. Ik ga hier niet uitgebreid op in, orr dat ik de onkruiden al in een van mijn vorige artikelen heb behandeld

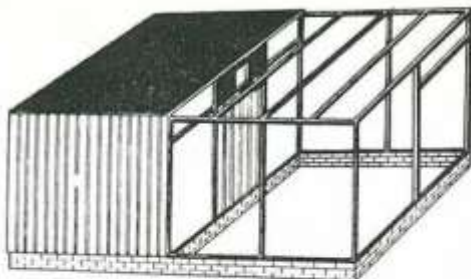
Tot slot even uw aandacht voor he volgende.

We hebben in onze Nederlands Bond van Vogelliefhebbers een Speciaalclub Europese Vogels en hun Hybriden.

Onze speciaalclub viert dit jaar zijn 10 jarig bestaan. Indien u interesse heeft voor de kweek met europese vogels en ervaringen wilt opdoen o uitwisselen met andere kwekers kunt u zich als lid aanmelden bij de secretaris tel: 013 - 672505, Tilburg of bij de penningmeester, tel: 02154 18334, Baarn.

U ontvangt dan eens per 2 maander het clubblad 'Europese Cultuurvogel' en u kunt 2 maal per jaar de al gemene clubdag bijwonen.

Afmetingen van vogelverblijven

Vanaf 1967 heb ik in de naar schatting 50.000 door mij beantwoorde vragen over vogels er vele malen op moeten wijzen dat de huisvesting van de vogels niet aan de eisen voldeed.

Er is voor een goede huisvesting van vogels een belangrijke algemene vuistregel:

Vogels vliegen bijna altijd in horizontale richting en daarom moet een vogelverblijf langwerpig zijn.

Enkele voorbeelden van slechte huisvesting van vogels:

- een voliëre van 200 cm hoog en een bodemoppervlak van 100 maal 50 cm. (De vliegafstand in zo'n 'wolvenkrabber' is maximaal 100 cm en men had in zo'n geval net zo goed een kleinere voliëre van bijvoorbeeld 100 cm hoog - met hetzelfde grondoppervlak - kunnen maken).
- een hoge, ronde kamerkooi met een diameter van 30 à 40 cm en een hoogte van 70 à 80 cm biedt vogels niet meer vlieggelegenheden dan een kooitje van 20 cm lang, 20 cm diep en 30 cm hoog. Anders gezegd de vliegafstand in zo'n 'vogelmarteltoren' is zeer minimaal. De handel in vogels en vogelbenodigdheden evenmin als de vogelliefhebberij zijn gebaat met het in de handel brengen en verkopen van dergelijke kooien. Voor diegene die zo'n kooi aangeschaft heeft en er enkele vogeltjes in zet zal de lol er gauw af zijn. Hij of zij heeft na meestal korte tijd al geen vogelvoedsel meer nodig en is evenmin een potentieel lid voor een vogelliefhebbers-organisatie meer...

Organisaties als de Dibevo (vakvereniging voor o.a. detailhandelaren in vogels, voeders en benodigdheden) in de Ned. B.v.V. zouden in het belang van de vogels en evens in het belang van beide organisaties m.i. moeten pogen tot een zekere samenwerking te komen op het gebied van voorlichting ten aanzien van de vogelliefhebberij, waarbij die huisvesting natuurlijk een belangrijk onderdeel is.

Veel vogels die voor de vogelliefhebberij in aanmerking komen zijn weliswaar klein, maar daarmee is niet gezegd dat hun huisvesting dan ook maar klein moet zijn. Jitsonderingen op eerder vermelde vuistregel zijn er natuurlijk ook. Ik denk even aan parkiet- en papegaaiachtigen en kanariemannetjes. Daarmee is dan echter ook weer niet gezegd dat een beetje ruime huisvesting deze vogels slecht doet!

Huib Vervest.

Agapornissen en andere dwergpapegaaien, Th. Vriends	f 25,75
Atlas met 100 exotische prachtvinken in kleur	f 25,-
Australische papegaaien en parkieten, A. Rutgers	f 52,50
Australische prachtvinken, C.A.F. Enehjelm	f 10,50
Australische platstaartparkieten, Dr. K.J. Immelmann	f 22,50
Bastaardvinken, K. Speicher	f 8,10
Bomen en struiken	f 9,90
Encyclopedie voor de vogelliefhebber, 4-delig	f 360,-
Exotische vogels in kleur, Chr. Wairaven	f 16,50
Fazanten, Howman	f 14,90
Geneeskrachtige en giftige planten	f 8,90
Gids voor de vogels van Europa, Elsevier	f 26,50
Grammofonplaatjes 33 toeren/17 cm.	
Lied van de Harzer	f 10,-
Lied van de Waterslager	f 10,-
Grasparkieten mijn hobby, G.A. Radtke	f 9,25
Grote parkietenatlas	f 25,-
Handboek voor de grasparkietliefhebber, G.A. Radtke	f 26,50
Handboek voor de zangkanariëkwaker, P. Kwast	f 27,50
Hebt u ook al een papegaai, R.R.P. v. d. Mark	f 13,25
In de bossen	f 8,90
Insecten- en vruchtenetende tropische vogels, Th. Vriends	f 20,75
Kanariërassen, K. Speicher	f 7,90
Kanariës, K. Speicher	f 8,75
Kanariës houden als liefhebberij, R.R.P. v. d. Mark	f 19,50
Kleurkanariës kweken kunt u ook, H.J. Veerkamp	f 19,50
Kleurparkietenboek, alles over grasparkieten	f 57,50
Kwartels en Fazanten, A. Rutgers	f 57,50
Kwartels en Patrijzen, R.R.P. v. d. Mark	f 15,-
Kweken met vogels, C.E. van Berkel	f 32,-
Onze papegaai, Chr. Wairaven	f 13,90
Papegaaien, C.A.F. Enehjelm	f 8,10
Papegaaien en parkieten als liefhebberij, v. d. Mark	f 14,75
Parrots of the world, J.M. Forshaw	f 120,-
Pietpraat over kleurkanariës, J. Kuiper	f 24,50
Plantengids voor Europa, Oleg Polunin	f 30,90
Tropische vogels, H. Bechtel	f 9,90
Tropische vogels houden kunt u ook, v. d. Mark	f 11,50
Tropische voliërevogels in kleur, deel 1, A. Rutgers	f 37,50
Tropische voliërevogels in kleur, deel 2, A. Rutgers	f 37,50
Valkparkieten, W. Loeding	f 11,90
Voedseldieren voor o.a. voliërevogels	f 8,50
Vogelkinderen en hun ouders, S. Hoehner	f 10,25
Vogels die vragen worden overgeslagen, J. v. Himbergen	f 20,50
Vogelwereld van Europa in kleur, Avon/Tilford	f 24,50
Voliërevogels in kleur, Avon/Tilford	f 19,90
Vogels zien en leren kennen, Dr. W. Tiede	f 15,-
Vogelziekten, H.S. Raethel	f 9,20
Vogelziekten, C. Stork	f 16,50
Wat is dat voor een dier, Dr. IJsseling/Dr. Scheyground	f 39,50
Waterslagers en harzers, M. van Woosik	f 11,50
Wat bloeit langs onze wegen	f 8,80
Wat bloeit in bos en heide	f 9,30
Weiden en akkers	f 8,90
Wilde planten zien en leren kennen, Dr. D. Soidel	f 15,-
Wildzangvogels, het houden van, A. Rutgers	f 15,25
Zaadetende tropische vogels, R.R.P. v. d. Mark	f 18,50
Ziekten van vogels, J.P. Hoisheimer	f 32,50
Zien is kennen, N. Binsbergen	f 22,90
Zakflora voor bos en heide, G. Hüstege	f 24,50
Zakflora weg en wet, G. Hüstege	f 27,50
Zebravinken, Stock/P. Kool	f 21,50
1000 vogels in kleur, B. Campbell	f 79,50

Met een goed boek, schiet u altijd in de roos.
Het is een geschenk van blijvende waarde!

Ook andere niet genoemde boeken zijn door ons te leveren.

U KUNT BESTELLEN DOOR OVERMAKING VAN HET VER-
SCHULDIGDE BEDRAG EN DUIDELIJKE VERMELDING VAN
DE TITEL(S), UW NAAM EN ADRES, OP GIRO 1148324, t.n.v.
NVvV BOEKENSERVICE TE BERGEN OP ZOOM. Per omgaande
ontvangt u uw bestelling FRANCO thuis.

de volière van de maand

Ons lid, de heer J.A. de Jong, uit de Pastoorbraakstraat 15 in Sloodorp, heeft ongeveer 8 jaar geleden de volière die u op foto 1 ziet weergegeven overgenomen van zijn zoon. Deze volière is 4 m lang, 2,40 m breed en 1,80 m hoog. Aansluitend op de vluchtjes is een binnenverblijf dat een vloeroppervlakte heeft van 1,50 x 2,40. Daarin staan 12 broedkooien. Die broedkooien worden ongeveer half maart, na goed en grondig te zijn schoongemaakt en gewit, in elkaar gezet en geplaatst. Als de broedkooien er niet in staan, is de binnenruimte ingedeeld in twee vakken, een voor de mannen en een voor de poppen. Eind maart begint De Jong met de kweek. Hij kweekt paarsgewijs en laat de koppels twee rondes grootbrengen. Ieder jaar kweekt hij van 12 koppels ongeveer 80 tot 90 jongen en daar is hij, zeer terecht, best tevreden mee. Na het broedseizoen gaan de broedkooien er weer uit. Hij geeft zijn vogels voldoende afleiding, door bossen onkruiden etc. op te hangen en dat helpt verenpikken voorkomen. Hij kweekt kleurkanaries, maar dat had u wellicht al begrepen, in de kleurslag geel, zoals geelivoor, goudgeel, goudgeelivoor etc. Sinds kort heeft hij een stel Yorkshirer kanaries waaruit hij vorig broedseizoen nog 2 jongen kweekte. Hij vindt het trage vogels maar hoopt er toch mee te kunnen doorgaan. De volière is geheel overdekt met pvc transparant golfplaatjes. Ook de zijkanten van de vlucht zijn met dergelijke plaatjes dichtgemaakt. De voorkant van de volière is open, maar tijdens winterse perioden kan deze met glasruiten eveneens worden

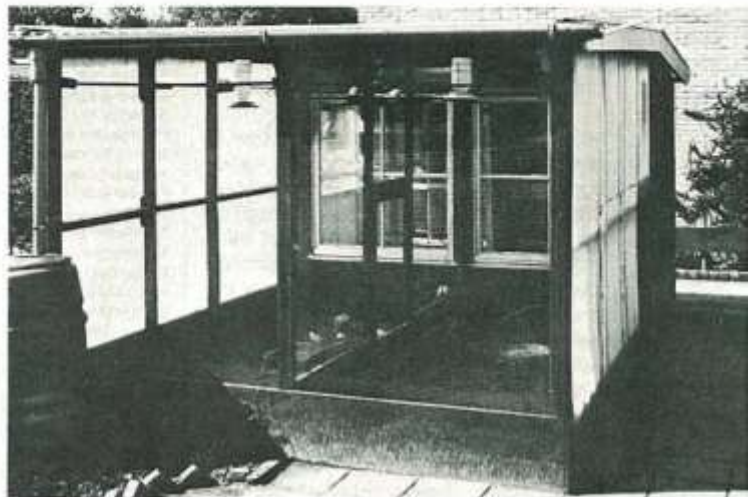
dichtgemaakt. Bij echt koud weer, wordt de binnenruimte verwarmd met een elektrische 500 watt straal-kachel met thermostaat, waardoor de temperatuur constant wordt gehouden op ongeveer 10 graden Celsius.

De Jong is erg proper op zijn vogelverblijf en iedere week wordt dan ook dat verblijf goed schoongemaakt. In het drinkwater, dat uiteraard elke dag wordt ververs, doet hij vaak een druppeltje jodiumtinctuur. Slechts zelden heeft hij een dode vogel. Er wordt geen gebruik gemaakt van verlichting en wat de verwarming betreft, zoals gezegd alleen maar bij echt koude perioden, dus bij vorst.

Ondanks dat hij met volledig gedomesticeerde, zeg maar cultuurvogels kweekt, tracht hij een en ander zo natuurlijk mogelijk te houden. Zijn ervaring is dat dan alleen een

sterke stam wordt verkregen. De Jong heeft onnoemelijk veel plezier van zijn vogels, hij vindt het een prachtige hobby. Ook op de tentoorstellingen behaalt hij met zijn vogels goede resultaten. Verschillende malen was hij kampioen stammen. Me overtoollige vogels heeft hij weinig moeite, nog steeds is de vraag groter dan het aanbod. Een prettig geluid vinden wij en wij hopen dat het nog lang zo mag houden. Er veel succes!

Op het adres Kinderbaantje 25 in de Welberg, gemeente Steenberger woont mevrouw Suijkerbuijk. Zij is lid van de afdeling Welberg en de trotse bezitster van de volière die op foto 2 ziet afgebeeld. Een duidelijk bord met opschrift 'Ons Geluk benadrukt nog eens haar ingemenheid met de vogelliefhebber! De volière is 6 m breed, 3 m diep e

Wij hebben regelmatig voorradig duizenden tropische vogels
Prachtvinken - Parkieten -
Duiven - Kanaries - Papegaaien
Grote Parkieten.

DONDERDAG'S KOOPAVOND
tot 21.00 uur.

VOGELHANDEL „BENNY SLAGERS”
DORPSSTRAAT 79 - ENTER (Ov.)
TELEFOON 05478-16 82

vogelimport en bloemisterij

SIEM VAN 'T HART

Kralingseweg 443b - Rotterdam
Grens Capelle a.d. IJssel
Telefoon 010-52 45 11

LET NU OP! WIJ BIEDEN U AAN:

Irene bb f. 110,- p.pr.; Breedbekken f. 110,- p.pr.;
Baardvogels v.a. f. 50,- p.st.; Driekl. glansspreeuwen f. 55,- p.st.;
Brilvogels per 5 stuks f. 60,-; Wleiwalen f. 75,- p.st.;
Bladvogels v.a. f. 55,- p.st.; Dayallijsters f. 55,- p.st.;
Schamallijsters f. 60,- p.st.; Buulbuuls v.a. f. 25,- p.st.;
Tangara's in vele soorten vanaf f. 37,50 p.st.

**NOG VELE ANDERE BIJZONDERE SOORTEN
TEGEN SCHERPE PRIJZEN!**

2.30 m hoog. Het geheel is afgedekt met asbest golfplaten en de achterwand bestaat uit een stenen gemetselde muur. De linkerkant is van hout met daarin wat ramen. Rechts is er, aansluitend op het eerste vak van de voliére, een stenen nachtverblijf gebouwd van 2 x 3 m vloeroppervlak en 2 m hoogte. Het gehele complex heeft een vloer van tegels. De voorkant is open en met gaas bespannen. Waar mogelijk is enige groenbepanting aangebracht maar voor het overige zijn er wat boomstammetjes en dikke takken in de vluchtjes aangebracht die niet alleen goede zitplaatsen voor de vogels vormen maar ook erg decoratief zijn.

De diverse vluchtjes worden bewoond door een nogal gevarieerde bevolking, zoals grasparkieten, rosella's, roodrugparkieten, witte valkparkieten, tropen en kanaries. Kwéken met vogels is niet direct haar streven, alhoewel er toch wel nakomelingen worden geboren. Het gaat mevrouw Suijkerbuijk in hoofdzaak om de kleur, de geluiden en de gedragingen van de vogels, kortom zij geniet het meest van het actieve vogellevens. Vanuit haar woonkamer

en onder het genot van een kopje koffie, kan zij haar vogels gadeslaan en wat is er dan nog rustgevender in deze tijd?

Ook u mevrouw, wensen wij nog heel veel en erg lang plezier van uw gevederde vrienden.

Zo, en dan nog even naar de andere kant van het land, met name naar Zutphen, waar in de Weerdslog 104 ons lid de heer C. Damen woont. De voliére die hij vorig jaar, met advies van een vakkundig timmerman, heeft gebouwd is een specifiek verblijf voor kromsnavels. Het geheel is opgetrokken van houten delen, is in totaal 6 m breed, 4 m diep en 2 m hoog. De voliére is ingedeeld in zeven vluchtjes die elk 85 cm breed zijn. In het front is voor elk vluchtje een toegangsdeurtje gemonteerd. Als u naar foto 3 kijkt, dan ziet u dat boven deze toegangsdeurtjes de vluchtjes schuin uitlopen naar voren. Aan de bovenzijde is deze uitbouw 1 m diep. In de uitstekende driehoek is een zitstok gemonteerd. De voliére is, op de uitstekende meter na, van boven afgedekt met p.v.c. golfplaatjes. Zo de vogels dat believen kunnen ze dus, op de zitstok in dat schuin aflopende gedeelte ge-

nieten van een regenbui en, waar in feite die uitbouw voor is gemaakt, de uitwerpselen vallen door het gaas buiten het bereik van de vogels. U weet wel waarom... wormen!

Door de vluchtjes heen ziet u de nog aan de voorkant open zijnde nachtverblijven die 1 m diep zijn. Bij strenge koude kunnen die voorzien worden dichtgemaakt. Tegen de achterwand van die nachtverblijven zijn voederplanken gemonteerd met daarboven, in die achterwand, een luikje. Door dit luikje kan men rustig de vogels observeren en de zaadbak vullen zonder de vogels te storen. Het gebruikte gaas is vierkantig en van een zware kwaliteit. Naast Splendidparkieten in enkele kleurslagen, kweekt Damen ook met diverse agapornidesoorten. U ziet dat de vluchtjes nog niet allemaal bezet zijn, maar de foto is dan ook genomen toen de voliére maar amper klaar was. Inmiddels liggen vóór de voliére ook enkele rijen tegels waarvan de vogelontlasting gemakkelijk te verwijderen is.

Al met al een goede en degelijke voliére voor grote parkieten en wij hopen dat onze vriend Damen daar nog heel lang plezier van heeft.

Het complete assortiment voor de vogelliefhebber

- boekenafdeling .... vogelafdeling .... (ook aankoop)
  - kwaliteitszaden, opfokvoeders ....
  - honderden soorten kooien .... alsmede
  - een volwaardig assortiment aan diverse materialen
- Onze eigen fabricatie en belangrijke importen staan borg voor kwaliteit en service.

Openingsdagen en -uren:
maandag t/m vrijdag : van 14.00-20.00 uur
zaterdag : van 09.00-13.00 uur

FAUNA LUX
GROOT- EN KLEINHANDEL
Afdeling „discount“ - Brusselstraat 96 b
B-1681 Sint-Martens-Lennik
Telefoon 02/532.56.50

AUTOM.-DIM-REGELAAR NIEUWS!

LET OP! Voor het nóg beter regelen van de verlichting in uw voliére, is de ADR belangrijk uitgebreid.

- 1e Vol-automatische regeling d.m.v. toepassing schemeringsschakelaar. Belangrijk bij donkere weersgesteldheid.
- 2e Speciale regelbare nachtverlichting voor vluchten en voliére.

Ook van toepassing op reeds in gebruik zijnde ADR's. **Dokumentatie wordt u op aanvraag gaarne toegezonden door ADGEFO, Oelemarkt 17, 6601 ES Weert, telefoon 04950-2 04 77.**

tot 19.00 uur voor informatie bereikbaar. Demonstraties voor verenigingen en adviezen worden op aanvraag door ons gegeven.

uw volière van het jaar

Die vondst, de 'Volière van de Maand', is gewoon een moordstunt. Deze rubriek pakt met name het meest ingrijpende onderdeel aan! In een verkeerd 'hok' gaat immers een dier dood; en andersom blijft in een doordacht gebouwd en ingericht verblijf het (daarin gevangen-gezette) wezen in leven, in conditie en vermoedelijk ook teelbaar. Bovendien werkt dat Voorbeeldnemen-áán aanstekelijk, bemoedigend, leerzaam. Nu staat en valt die beoogde doelmatigheid met de aankleding, onder welke woninginrichting verstaan wordt: de boompjes, struiken, planten, de waterbron, de bodemgesteldheid, de... sfeer. In dure taal: de biotoop en deels het ecosysteem want wat u scheidt is niets anders dan een namaak-oerwoud als in het Land van Herkomst...

En nou gaat 't er maar om of uw vogel dit, door u zo fantastisch nageaapte, Stukje Natuur óók zo aanvoelt; gewetensvraag. In hoeverre geniet de baas met volle teugen meer van zijn mini-rimboe dan het gevederde volkje...? Met de lezer(es) denken we meteen aan die malle, geschilderde achterwanden, waarop Afrikaanse negerhutten en Indische tempeltjes(!) in de - te krappe - vlucht voor de daarin opgesloten levende have uit inderdaad dat afgebeelde donker Afrika en zonnig Indië. Natuurlijk 'repatriëren' zulke décors die beestjes net zo min als de goudvis in z'n kom met 4 liter fluorhoudend kraanwater schik heeft in de daarin gemikte scherven koraalrif naast schelpen uit de souvenir-winkel. Die snoeperige stoffering is er om het mensenoog - en in dierenparken of beroepsaquaria dat van de dagjesmensen - te strelen. En toch zijn er beginners die deze denkfout maken. Een voorbeeld:

We werden opgebeld door een wanhopige liefhebber, dat zijn Carolina-eendjes, Lampronessa sponsa, overal lukraak hun eitjes deponeren tot in de sloot toe... behalve in uitgerend hun broedhokje; en of we even komen kijken wat eraan mankeert. Welnu, dié benzine hebben we niet hoeven tanken omdat de man er gelukkig bijkwebbelde, dat hij die 'intieme' nestkast nog wel zo mooi spierwit geveerd had met de binnenkant witgekalkt, reuze fris gezicht. De hierom grinnikende doorgewinterden hoeft verder niks gezegd te worden maar voor de leek diene dat

we hem aangeraden hebben dat ding dadelijk donkergroen te teren en die schutkleur nogeens - vooral van binnen - te bekladden met er tegenaan te kletsen modderkluiten. Het hielp; hij heeft pullen.

Niet alleen voor de hobbykweker maar speciaal voor de wetenschappelijk-geleide diergaarden blijft een Passend Onderkomen bedenken hét probleem van de dag. Die vaklui doen doorlopend dezelfde ervaring op als wij, modale amateurs. Zo blijkt herhaaldelijk een, als fokspan ingezet, paar in een, volgens de eigenaar en de geldende normen ideale, omgeving onder geen beding tot voortplantingsdaden te bewegen. Daarentegen, tijdelijk ondergebracht in een als 'ongeschikt' beschouwde schuur of wat ook wél tot actie overgaan. Rara hoe kan dat, rara avis? Zoiets als de kat, die het poezenmandje negeert, en achter de tv 'kalt'.

In feite doet menig watervogelvriend ieder jaar weeraan deze 'gekke' ondervinding op: vertikte ze 't om in die stijlvolle vijver met volop riet en aanlokkelijke nestelhoekjes om wat ook te beginnen... in warempel 'n akelige, nauwe ren met een afgedankte badkuip erin slaan ze me aan het nestmateriaal aansjouwen, treden, leggen en broeden van jewelste...! In notabene Artis keek men met stomheid geslagen op toen de pinguïns, die met hun vierken onder water roeiende viseters, een hekel aan water bleken te hebben. Men had weloverwogen hun ren zó omge-

bouwd, dat ze door het vergroten van het bassin meer 'zee' kregen, een dwerg-oceaan waar ze niet zielsbij in plonsten en doken; integendeel! Aan die poolzee hadden ze zó het land, dat ze aan land bleven. Omdat onze abonnés er maar... weinig pelagische- oftewel zeevogels op na houden zullen we u hier niet verder mee vervelen en ons houden aan dé beredeneerde huisvesting voor dieren in het algemeen.

Van oudsher is het dierlievend publiek gekant tegen dat gevangenis-symbool: tralies! Dat metaal doet te zeer denken aan beladen zegswijzen als achter-tralies-zetten resp. zitten, logisch. Afgezien van de moderne zg. Dierbevrijdingsfronten, Lekker Diercomités en de formele, lofwaardige Dierenbeschermingsinstanties neemt mén aanstoot aan (achter spijlen) ijsberende ijsberen, zebra's, antilopen, gemzen... En zo kwam de heer of dan de firma Carl Hagenbeck op het idee om dus die nare 'stangen en hekken' aan de sloper mee te geven - die te vervangen door greppels waar de, nog steeds levenslang cellulair ondergaande, dieren net niet overheen kunnen komen. Het zoveelste bevruchte-ei van Columbus want tenslotte bleven allang alle koeien aan hun kant van de afscheidings-sloot; maar goed, van dat Huis van Bewaringsmateriaal is men af; hoera. Overal zwaaide men over naar wat heette 'die Freianlage' d.w.z. tevens meer bewegings-'Vrijheid' op vanzelfsprekend een groter oppervlak dan binnen 'n eëndierskooi. Op zo'n wei kunnen meer exemplaren grazen dan als tot dusver de klassieke 1-1, met welk echtpaar dierentuinen een soort laten zien of zoals dat genoemd wordt representeren. (Een zich compleet noemende verzameling van pak weg het Geslacht Estrilda is per definitie voor dat bewuste Genus zg. representatief zoals onze TT'en ernaar streven 'vertegenwoordigend' te zijn voor 's lands soorteninventaris.) Nu is de ervaring welke men met dit half gevangen-zijn opdeed daarom interessant omdat dé volièrehouder precies zó werkt! Hij doet óók aan Veel Vogels in semivrijheid, vergeleken althans bij de 'armslag' in een zangkanariekooi laat staan in het vroegere putterskooitje. Al gauw kwamen de nadelen van het kuddelven aan het dag- en vooral, als te begrijpen, het nachtlucht... Hoe leuk ook om naar te kijken en om dan aan te nemen, dat ze er een

foto: Horst Müller, Vogelpark Walsrode

Flamingo's 'doen' het bij ons wel: bij de Loosdrechtse plassen wordt er een groep gehouden en in Vogelzang had een liefhebber er jarenlang genoeg van. Maar 'n kuiken zie je vrijwel nergens.

zalig leventje leiden als zo'n beetje in de 'oneindige' woestijn, zitten er lelijke kantjes aan. Ziekten en/of verwondingen vallen er niet zo gauw op als binnen kleine omheiningen en wordt er bijgevolg niet ogenblikkelijk ingegrepen. De jongen en/of schuwen komen voer te kort, daarvan verdreven door de moeilijk doende sterkeren. Die achtergestelden leven trouwens in doodsangst voor de openlijke geweldpleging door de relschoppers. En het voor de minderbedeelden opnemende Kok's & Groenevelt'en kent de dierlijke samenleving niet.

Dekkingen worden verhinderd, veten uitgevochten; het loopt kortom nogal 's uit de hand en wel vaker dan voorheen in het ouderwetse 'parkeer'-patroon. Zo voldoet de populaire apenrots niet in alle opzichten; alleen de zg. harde genres kunnen er tegen. Opvallend détail: de mensapen krijgen, uiteraard binnenshuis gehouden, tegenwoordig ijeren bomen; de aangebrachte kromme buizen worden meer beklommen dan de theoretisch 'natuurlijkere' knoestige takken. Een compromis is te zien in de Antwerpse Zoo, waar de gieren op een weiland huppen; inderdaad als mussen maar dan logger. Die hebben dus wel dé vrijheid maar beperkt tot de begane grond want hun geleewiekte staat stáát hun het uitspannel niet toe.

Nogmaals het 'inkooien' is een vraagstuk van de eerste orde; konijnen leven in holen, okay, maar vraagt u 's aan een fanaat showkonijnenfokker hoe hij denkt over die verrekt lollige konijnenbergen op kinderboerderijen je krijgt er niet één behoorlijk jong in groot...

En hier kan de liefhebber, voor zover dan die toestanden met dier voor's en tegen's hem niet allang bekend zijn, zich zacht aan spiegelen. Bestaat de kunst uit metterdaad het nabootsen van de natuurstaat dan moest men automatisch beschikken over de gulle ruimtes in en van de geromantiseerde wildernis.

Een kwestie van kilometers en stellig niet van Hollandse metertjes. En dat kan nooit tenminste niet in ons, om met v. Agt te spreken, overvolle land. En wat is 't niet zonde om een volière van zeg ¼ meter op te zetten voor één heel 1-1 als is het nog zo'n zeldzame en eventueel winstgevend soort! Uit dien hoofde gaan dan ook 9 van de 10 vogelvrienden over tot het samenbrengen van mekaar

niet-afmakende, soortvreemde genres.

Niettemin dreigt ook daarbinnen het gevaar van een sluimerende burgeroorlog. Vijandelijkheden kunnen elk ogenblik tussen mekaar tot-nog-toe duidende volièregenoten losbarsten. Even uw aandacht voor de volgende Derrick'se moordzaak: in een vogelpark zaten 7 Kittas, cissa, eksterachtigen dus met een staart van zo'n 40 cm bij mekaar. Onderlinge geslachtsverhouding onbekend. Geen centje pijn, païs en vrêe; tegen donker de hele reutemeteut op één slaaplat. De a.s. kweekparen zouden, dacht men, zichzelf wel komen aandienen om afgezonderd te worden. Breekt schijnbaar het liefdesseizoen aan, gaan de hormonaal gemotiveerde gemoederen gisten... En ja hoor, in 'n mum van tijd gaat elk individu ieder ander te lijf – geen houden aan! Letterlijk allemaal tegen iedereen. Eén bloederige verenkluwen dolzinnig op elkaar inhakende Kittas...! Op papier zowel als in de droeve praktijk 7 gelijktijdige guerilla-oorlogen. Nu hebben de, precies volgens de erfelijkheidsformules te werk gaande superkwekers onder ons een aangeboden rekenknobbel; en die cijferars zijn, door die aanleg, voor gek-hoge getallen voor de drommel niet bang. Met welke uitspraak u voorgerekend wil worden, dat er zich – aan de hand van de analytische wiskunde – aan die dus 7 fronten algebraïsch-gesproken duizenden zogenoemde 'faculteitscombinaties' voordoen.

Hoeveel dan van die gevechtsmogelijkheden voor die 7 eenheden? Schrik niet, 5.040 conflictssituaties! niet te geloven maar afgaande op uw en ons klad-calculatietje is dat gewoon zó. Ja, 5 duizend maniertjes om de ander om zeep te helpen. De eindstand liegt er dan ook niet om: 3 doden, 2 eenogigen, 1 blijvend-manke, 1 voor 50% héél geblevene. De (nooit uitblijvende) moraal en les? Dat ons dat zwaard van dhr. Damocles boven het kwekershoofd hangt als we niet o zo voorzichtig ons vogel-'paradijs' bevolken. Een soort bedrijfsrisico dat we moeten zien laag te houden.

De liefhebberende mensheid blijft naar oplossingen zoeken en in beginsel zijn we 't er over eens, dat de huisvesting schoon niet alleen zaligmakend veel uitmaakt. Probleematisch zal het altijd blijven aangezien er evenzoveel uitzonderingen zijn als

er soorten op de markt geprijsd en in de vakbladen aangeprezen staan, ja toch? Waar steller dezès zich erg van bewust is, is wel dat dit onderwerp nooit in één 'stukje' gepers kan worden. Het enige wat er mis schien van blijft hangen is hopelijk dat de lezer hierop voor zichzelf doorborduurt. Zijn bouwsel eens aangepast aan zijn/haar omstandigheden, kritisch bekijkt. Tenslotte is die prettige taak ook weer niet zo zwaar. De scherpe waarnemer, die door het dierobject 'heen ziet', zich verplaatst in de levenswijze en in derhalve het... eisenpakket van zijn lievelingssoort(en) zit al 'n eind in de goede richting! Afgaande op de juichkreten in ons lijfblad zijn al op mer-ke-lij-ke, aanvankelijk als hartstikke onmogelijk veroordeelde grandiose resultaten bereikt. Deze successen dankzij vernuftige... volière-ontwerpers. 't Is een talent, eer gave; je hebt het in je vingers en in het koppie/koppie of... je hebt 't niet En dan is er nog geen vogelmar overboord – raadpleeg een begaafd vriend, praat met bedreven en gédreven clubkameraden en 'fix' de fout loze Volière van uw Leven!

de JOSSELIN de JONG

uw vraag | ons antwoord

Vraag:

De laatste maanden heb ik nogal wat problemen gehad met mijn vogels. Ik kweek gedurende drie jaar kleurkanaries. Door de dierenarts van de Gezondheidsdienst te Zwolle werd de diagnose Atoxoplasma gesteld en na een behandeling met Esb³ fleurden de vogels gelijk weer op.

Nu zit ik na deze ziekte met een aantal vragen waarop u mij mogelijk een antwoord kunt geven.

1. Is er een preventieve behandeling tegen coccidiose en lankesterella of atoxoplasma mogelijk? Van de ene kant hoor je twee keer per jaar een kuur met Esb³, terwijl ik van een andere kweker hoorde, dat hij zijn vogels dagelijks Esb³ verstrekt en wel 2 gram per liter water. Ik heb ook gelezen, dat Esb³ de darmflora afbreekt, dus lijkt het weer niet zo goed.
2. Het gebruik van de Vapona-strip. Is het mogelijk deze strip te gebruiken ter bestrijding van onder andere bloedluis en vedermijt? Hoe vaak en hoe lang zou dat dan moeten?
3. Wat is luchtpijpmijt? Ik heb er in mijn boeken niets over kunnen vinden.

W.S. te B.

Antwoord:

Naar aanleiding van uw brief het volgende:

Het zal niet meevallen om op al uw vragen een volledig antwoord te geven, maar we zullen het zo goed mogelijk proberen.

Een preventieve behandeling tegen Atoxoplasma of coccidiose is niet mogelijk en ook niet wenselijk. Voor zover we het nu weten komt bij meer dan de helft van de kanariekekers in Nederland atoxoplasma in het hok voor. Indien de vogels in een goede conditie zijn, kunnen ze met de parasiet zonder problemen leven, bovendien zal een lichte besmetting zorgen voor een opbouw van antilichamen tegen deze parasiet.

Belangrijk is dan ook goede hygiëne; zeer regelmatig (min. 1x per week) de bodem van de kooien en vluchten schoonmaken (nooit zand zeven!). Aangezien de ziekte vooral sterfte geeft onder de jonge vogels die net zelfstandig zijn, moet u in deze groep zorgen dat er nooit teveel vogels op een klein oppervlak gehuisvest worden. Een belangrijke fout die vaak gemaakt wordt is, dat deze groep vogels op alleen zaad of zaad met weinig zachtvoer gezet wordt. Echter deze vogels zijn volop in ontwikkeling en dienen tot na de rui evenveel zaad als een goed

zachtvoer te ontvangen (geen zg. krachtvoer!).

Indien er echter problemen met Atoxoplasma zijn, dan kan een behandeling ingezet worden met Esb³. De kuur moet gestart worden op het moment dat de diagnose gesteld is, namelijk 0.5 gram Esb³ (30%) per liter drinkwater 5 dagen per week tot na de rui voor alle vogels; ook in de broedkooien.

Minstens even belangrijk is het de huisvesting, verzorging én de voeding onder de loep te nemen.

U hoeft niet bang te zijn dat de darmflora wordt afgebroken, want uit de ontlasting van gezonde kanaries mogen geen bacteriën gekweekt kunnen worden.

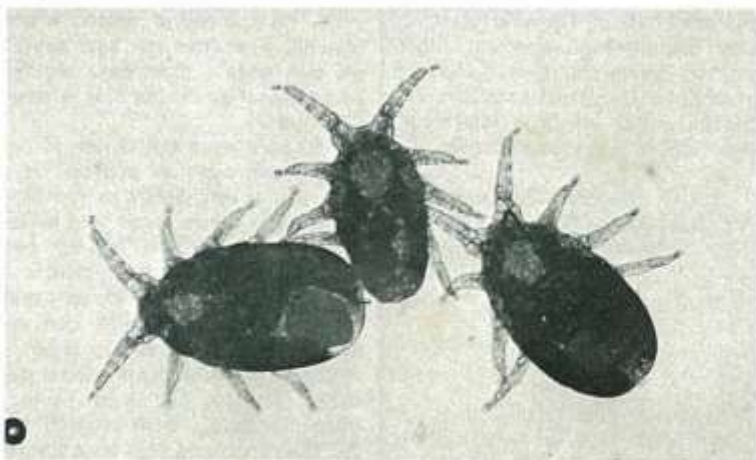
Met het gebruik van een Vapona-strip voor de bestrijding van veer- en bloedluis moet men erg voorzichtig zijn. Een goede constructie van de vogelruimte en goed schoonhouden, kan problemen met mijten voorkomen. Indien er desondanks toch een uitbraak met luizen is dan voldoende de gebruikelijke middelen meestal uitstekend. Bij een hardnekkige infectie kan de Vapona-box ingezet worden, maar bedenk altijd dat deze stof giftig is voor de vogels. In de meeste gevallen is een behandeling van 12 uur éénmaal per week gedurende 3 weken voldoende. Tijdens de behandeling regelmatig controleren of de vogels niet dik gaan zitten; dan direct de ruimte luchten. Dit moet u ook doen na elke behandeling.

De luchtpijpmijt (*Sternostoma tracheacollum*) heb ik inmiddels al uitvoerig beschreven in verdere afleveringen van *Onze Vogels* en ik neem aan dat u die inmiddels gelezen heeft (o.a. april 1979, blz. 181-183).

Vraag:

Naar aanleiding van twee artikelen van u in *'Onze Vogels'* betreffende mijt in de luchtwegen bij Gouldamadines, zou ik u het volgende willen vragen;

1. hoe komen deze vogels aan mijt in de luchtwegen en hoe kan je dit voorkomen,

D 711820 *Sternostoma tracheacolum*. Werkelijke grootte 0.2 - 0.5 mm.

2. ligt dit soms aan de voeding. Ik geef namelijk krachtvoer zoals de heer den Hartog omschreef in 'Onze Vogels, 39e jaargang no. 5 bidz. 214 van mei 1978,
3. is die mijt besmettelijk, daar de jonge vogels na de rui dit ook kregen. De kooien worden elke week goed schoongemaakt, dus geloof ik niet dat het daaraan ligt,
4. of zou soms ook de Japanse Meeuw hiervan de oorzaak zijn. Bij deze vogels heb ik geen mijt in de luchtwegen kunnen ontdekken.

B.K. te Rotterdam

Antwoord:

Naar aanleiding van uw vragen over luchtpijpmijten (*Sternostoma tracheacolum*) bij Gouldamadines het volgende:

Mijten kunnen **alleen** in de luchtwegen van de vogels komen door een besmetting via een andere vogel die deze mijt reeds bij zich heeft. Dit kan een nieuw aangekochte vogel zijn, maar ook van besmette ouders op de jongen of besmette vogels onderling in een groep.

Deze mijten behoren tot een groep waarvan de gehele levensloop zich binnen de vogel kan afspelen. Volwassen wijfjes leggen **geen** eieren, maar baren levende larven die overgaan in nymfen en daarna weer volwassen exemplaren worden. De kraamkamer is de neusholte van de vogels. Hier worden de larven geboren. De jonge mijten kruipen uit de neusholte en gaan via de luchtpijp naar de longen en luchtzakken. Eenmaal volwassen wordt de omgekeerde weg weer afgelegd om weer jongen ter wereld te brengen in de neusholte.

De opgroeiende nymfen en volwassen mijten voeden zich met bloed van de vogel, dat ze krijgen door de slijmvliezen van de luchtwegen aan te bijten. Hierdoor en door de scherpe klauwen waarmee ze zich vasthouden aan de slijmvliezen kunnen ze ernstige ontstekingen veroorzaken.

Dit geeft een irritatie met als resultaat een vogel die verkouden lijkt, d.w.z. zit te niezen, rochelen en met de kop te schudden. De verspreiding tussen de vogels onderling komt vooral tot stand doordat jonge mijten de 'verkeerde' uitgang uit de neus kiezen of door de vogel opgehoest worden. Deze worden dan aan

de zitstokken 'afgestreken' of door het niezen of schudden met de kop weggeslingerd. Andere vogels poetsen hun snavel aan dezelfde stok of pikken de mijten die ze als kleine zwarte puntjes (ter grootte van een potloodstipje) op en worden zo besmet.

Jonge vogels kunnen besmet worden door het voeren van de ouders. Het is niet waarschijnlijk, dat volières die niet besmet zijn via de voeding de mijten kunnen binnenhalen. Ook zullen de mijten zich buiten de vogel niet zelfstandig over grotere afstanden kunnen verspreiden; wel eventueel aan de poten van de vogels.

De kwaliteit van de voeding is wel van belang voor het verloop van het ziektebeeld, omdat een vogel met een goede conditie en uitstekende slijmvliezen minder te lijden zal hebben. Ook het aantal mijten zal vermoedelijk bij een goed werkend afweerapparaat van de vogel erg klein blijven.

Dit type mijten wordt behalve bij Gouldamadines af en toe bij andere australische prachtvinken gevonden. Erg vaak zijn ook kanaries besmet met deze parasiet. Een andere soort, maar ook voorkomend in de luchtwegen, komt een enkele keer voor bij pas geïmporteerde dwergpapegaaien, echter niet bij agaporniden.

Bij de Japanse meeuw zijn ze tot nu toe nooit gevonden, ook niet als de Gouldamadines bij dezelfde kweker wel besmet waren.

De behandeling heb ik al uitvoerig beschreven en ik raad u aan dit na te lezen in 'Onze Vogels' 1978, no. 4, april, blz. 181-183.

Wel moet ik er nadrukkelijk op wijzen dat bij de eerste verschijnselen een behandeling ingesteld moet worden. Wacht men te lang, dan zal er blijvend longletsel ontstaan. De vogels zijn dan wel de parasiet kwijt, maar blijven dan vaak benauwd.

Drs. G.M. Dorrestein
Afd. Ziektekunde Bijzondere Dieren,
Faculteit Diergeneeskunde,
Utrecht.

Mijn kweek met Blauwkroontjes of hangparkietjes

(*Loricules galgulus*)

Met veel moeite ben ik in het bezit gekomen van een paar blauwkroontjes met de bedoeling hier ooit eens eigen kweek van te krijgen.

De man heb ik ongeveer een jaar of vier en de pop twee jaar in het bezit. Dit voorjaar had ik ze verwarmd in de garage zitten met een temperatuur van $\pm 20^{\circ}\text{C}$ in een binnenvlucht van $2 \times 2 \times 2\frac{1}{2}$ m. Op 14 april heb ik ze in een buitenvolière van $2 \times 3 \times 2$ m. met een nachthok van $2 \times 1\frac{1}{2} \times 2$ m. onverwarmd gedaan. Al direkt inspekteerden ze beiden de broedblokken die ik er ingehangen had. Met een blok van een holle notenboom gemaakt hadden ze het meeste schik. De pop begon meteen wilgeblaadjes te snijden met haar snavel en stak deze tussen haar rug en borstveren die ze in het blok er weer uitschudde.

Op 30 april werd het eerste ei gelegd. Telkens als de pop het nest had verlaten verzamelde ze weer frisse blaadjes om ze in het nest te deponeren. Dit volgens mij om het vochtgehalte op peil te houden.

Op 2 mei het tweede ei en op 4 mei het derde ei. 5 Mei was een teleurstelling, toen zat de pop de gehele dag in het nachthok in elkaar gedoken. Daarom heb ik de verwarming in de garage weer aangezet tot 25°C en vogels en blok naar binnen gehaald. Na enkele uren was de pop

weer iets beter geworden en klauterde langzaam het blok in en daar ze om de andere dag een ei legde had ik nog hoop op een vierde ei en ja hoor zondag 6 mei kwam dit ook en de pop was weer prima in orde.

18 Dagen nadat het laatste ei gelegd was zat de man ook in het blok en wel de gehele dag. 's Avonds waren beiden uit het blok waar bij nestcontrole bleek dat er een jong was, de andere eieren waren onbevruucht.

Op 1 juni heb ik het jong geringd het was helemaal naakt.

Op 3 juni is er een foto van gemaakt. De man zit nu 's nachts ook bij de pop in het blok.

26 juni, jong uitgevlogen, is helemaal groen behalve de rugveren die lopen op rood uit, en de snavel is geel, het blauwe kroontje op de kop ontbreekt ook nog.

29 juni man treed pop, wel een kwartier lang.

Op 1 juli het eerste ei van het tweede legsel dat bestond uit 4 eieren waarvan ik 3 jongen op stok heb. Toen deze een dag of 5 rondvlogen en de temperatuur buiten bijzonder warm was heb ik ze allen naar de buitenvoliere overgebracht daar ik het hok in

de garage wilde betegelen omdat dit makkelijker schoon te houden is daar de ontlasting erg dun is.

Het blok wilde ik eens goed schoonmaken en opbergen voor het volgende broedseizoen maar tot mijn verbazing lag er alweer een ei in zodat dit ook maar in de buitenvoliere

werd gehangen en waar de pop de volgende dag haar tweede ei er bij gelegd had.

Na een dag of vier had ik het hok betegeld en daar er te veel katten waren die 's nachts op de ren zaten om een vogeltje te vangen heb ik ze maar weer naar binnen gehaald met blok en al, waar ze nu 3 eieren in had liggen en terstond ging de pop er weer in, net of er niets aan de hand was.

Je kunt de pop gerust van het nest pakken, ze trekt er zich niets van aan.

Dit laatste legsel bevatte vier eieren waarvan er drie bevrucht waren en ook drie jongen die nu 16 dagen oud zijn. Het voer bestaat uit:

gekookte rijst gemengd met honing, Cédé eivoer gemengd met honing, fruitcoctail,

een appel aan een spijker geprikt, verse onkruidzaden als deze er zijn of een onrijpe maiskolf en natuurlijk wilgentakken of een andijvieblaadje. Het is een pracht gezicht te zien als 's avonds deze vogels gaan slapen; hangend aan een takje.

Tekst: B.J. Ketelaar
Zw/w. Foto: I. Martens
Kleurenfoto: H. Lacey.

Gevleugelde miniaturen: Pauwfazantjes

Al in de grijze Oudheid had men bewondering voor het kleine; bij de oude beschaving werden de handschriften vaak verlucht door middel van kleine schilderijen of tekeningen, terwijl de beroemde schilder Holbein de eerste was, die zich toelegde op het vervaardigen van piepkleine, onder de loep geschilderde portretten! Later kwam deze kunstvorm ook in Frankrijk, Engeland en ons land erg in de mode, waarbij de portretten eerst op ivoorkarton, later op ivoor werden geschilderd.

Mocht u thuis zo'n miniatuur toevallig bezitten, dan weet u nu meteen, dat u iets zeer kostbaars hebt; je weet maar nooit! Er is wel degelijk een vergelijking, parallel te trekken tussen de grote schilderijen en de miniaturen én de grote fazantachtigen en de miniaturen der Pauwfazantjes, die met hun zo letterlijk schitterende kleuren en tekening voor hun grote soortgenoten niet onderdoen en daarom best aanspraak mogen maken op de titel: Gevleugelde Miniaturen!

Ten dele pas slechts een halve eeuw geleden ontdekt, zoals de Palawan Pauwfazantjes, zijn alle soorten Pauwfazantjes vanaf de eerste importaties uit het oorsprongsgebied in het Verre Oosten bijzonder geliefde siervogels, die zich de laatste jaren ook in ons land en in België in een steeds groeiende populariteit mogen verheugen en over de gehele wereld worden gehouden.

Verwonderlijk is dit niet, omdat deze vogelsoort, behalve hun fraaie uiterlijk en kleine afmetingen, een vrij eenvoudige huisvesting waarderen, waardoor grote volières kunnen vervallen, terwijl de eventuele nafok, die bij praktisch iedere liefhebber met inachtneming van de nodige voorzorgsmaatregelen, lukt en zelfs financieel nog interessant is ook!

Voor liefhebbers van fazantachtigen, die alleen maar beschikken over een klein stadstuintje, of een balkon op hun flat en zich aange trokken voelen tot 'miniaturen', zijn Pauwfazantjes dé aangewezen vogels.

Pauwfazantjes, behoren tot de groep Polyplectron (betekent veel-sporig) wijken van de andere fazantachtigen zowel in wezen als door het bezit van meestal twee, soms drie sporen aan iedere poot van de haan af, maar ook door de hoogstmerkwaaardige en enig – uniek – in zijn soort zijnde veertekening, waardoor

de uit 6 soorten met meerdere ondersoorten bestaande groep wetenschappelijk begrensd is, zoals dat heet.

Wat is er dan zo bijzonder aan? Op een grijsbruine tot okerbruine ondergrond zijn Pauwfazantjes bezaaid met een groot aantal 'pauwenogen', die naar iedere soort, blauw, groen, violet, of bronskleurig reflecteren, weerspiegelen; vleugel- en rugveren voeren meestal maar één 'oog' en jonge vogels en hennetjes van bijna alle soorten zijn gekleurd en getekend als de haantjes, maar matter van tint en kleiner van afmeting, wanneer ze eenmaal zijn uitgegroeid tot volwassen exemplaren.

Die prachtig reflecterende 'ogen' bij Pauwfazantjes liggen, zelfs voelbaar met uw vingers 'op' het gevederde, in tegenstelling tot de ogen in Pauwenveren en van Argusfazanten, die machtige grote vogels met hun ongelofelijk lange staartpennen, die echter geen 'verhoging' suggereren en alleen door de tekening van kleuren met het menselijk oog zichtbaar zijn.

Alle Pauwfazantjes zijn oorspronkelijk bewoners van het dichte en vochtige warme oerwoud, dat zich uitstrekt over het vaste land van Zuid Oost Azië en de Eilanden Hainan, Sumatra, Borneo en Palawan, dat daar dicht in de buurt ligt; kijkt u maar op de kaart!

Vrij schuw en teruggetrokken leven deze vogels daar tussen een wirwar van planten en hun vleugels gebruiken ze alleen maar, om in en uit de bomen te vliegen, omdat ze ontzettend snel kunnen lopen.

In de jungle voeren ze zich met insecten, wormen, kleine kruipdierjes, zaden en bessen. Het stemgeluid is verschillend en de haantjes roepen in de baltstijd de hennen met een herhaalde lokroep en u zult versteld staan van het welluidende geluid, dat dergelijke kleine vogels kunnen voortbrengen!

De hanen kunnen tijdens de balts hun 20-22 staartpennen waaiervormig opstaand uitspreiden, zoals we dat ook kennen van de Pauwhaan! In 'Fazanten', het nieuwe standaardwerk staan meerdere afbeeldingen van baltsende Pauwfazant-hanen, prachtig in kleur. Fokrijp zijn Pauwfazantjes meestal pas op 2 jarige, zelfs op 3 jarige leeftijd, wanneer ook de hanen pas op volle kleur zijn, vooral bij de Palawan Pauwfazant en het aantal isabel-witte tot rozerode vrij grote eitjes beperkt zich per legsel tot 2 stuks! Door wegnemen en in de broedmachine te laten uitbroeden, dat tegenwoordig heel gemakkelijk gaat, legt de hen dan al weer gauw een volgend stel eitjes, tot 4 x toe!

Ze zijn overigens ook zelf heel goede broedsters, die hennetjes en verzorgen met de vader de twee jongen lang en zeer zorgzaam. Geen andere fazantachtige vogel toont zich zo bezorgd om zijn ega, als de Pauwfazanthaan, die met ieder lekker hapje in zijn snavel steeds naar zijn hen toerent, of de kinderen laat meesmullen! Met diep gebogen kopje, gespreide vleugeldekveren kan het haantje zijn gevonden voedsel op unieke wijze zijn hen voorschotelen, een alleraardigst gezicht.

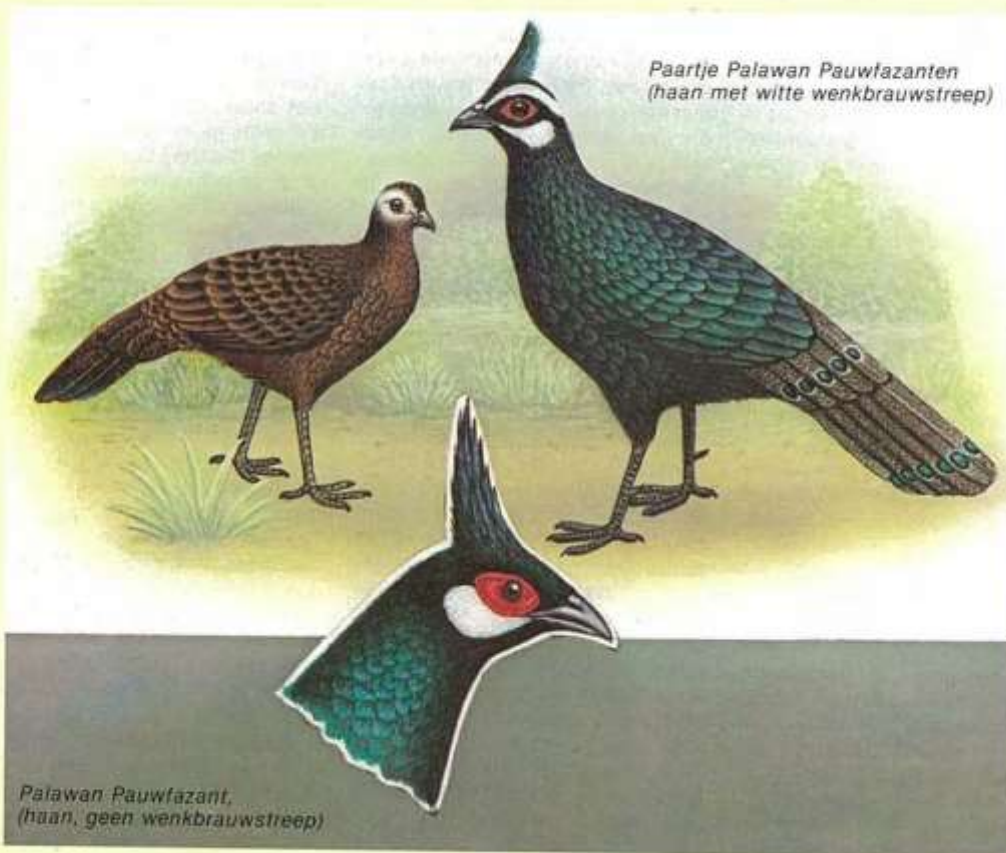
Pauwfazantjes leven in de natuur waarschijnlijk streng monogaam, 1-1 dus en na de paring kijkt de haan niet meer naar de hen om, verdraagt haar gelukkig wel in de volière, zodat er geen vechtpartijen ontstaan.

De broedduur is zo'n 18-21 dagen,

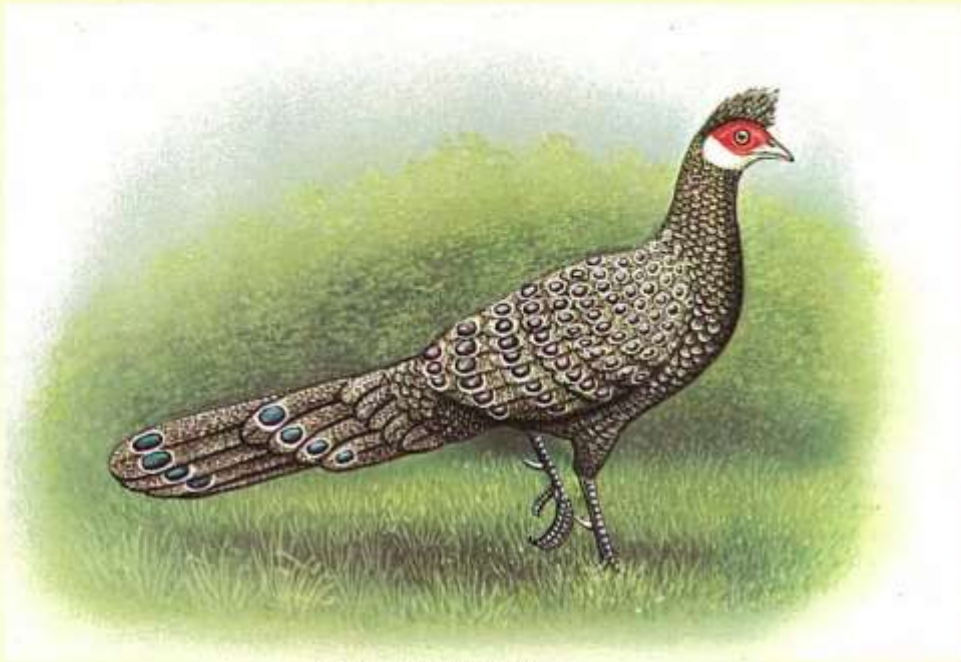

Paar Germain Pauwfazanten

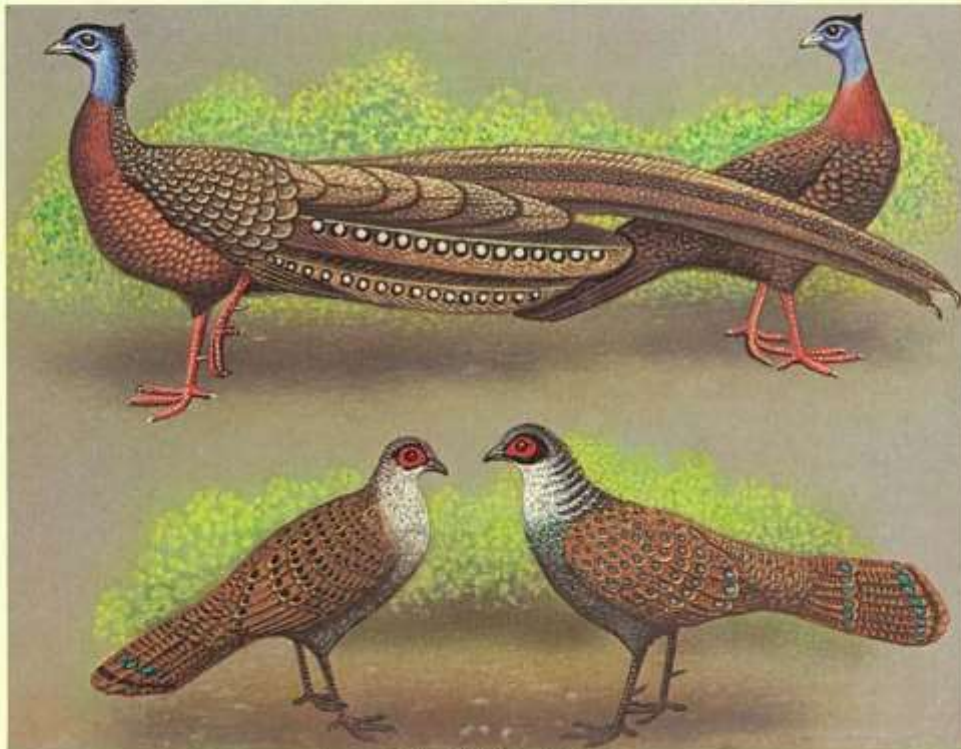
Paartje Palawan Pauwfazanten
(haan met witte wenkbrauwstreep)

Palawan Pauwfazant,
(haan, geen wenkbrauwstreep)

Chinquis Pauwfazant

Paar Argusfazanten

Paar Rothschild Pauwfazanten

Gevleugelde miniaturen: Pauwfazantjes

heel kort dus! De **kuikens**, vlug, kwiek, maar erg op warmte ingesteld, Elstein stralers dus aan in de opfokhokjes, ook en vooral 's nachts, nemen de eerste levensdagen **voedsel op uit de snavel** van de **moeder** en pas later vanaf de bodem, of uit een bakje. Wie dus kunstmatig broedt, zal met behulp van een pincet de eerste dagen voedsel moeten aanreiken, of een rode vingerhoed met Sivo Start meerdere keren per dag moeten voorhouden. (Rood wekt aandacht op!) Ook een paar Pinky Meelmaden, beter dan de meelwormen met hun harde en slecht of niet te verteren chitine huid, die er met koken wel af gaat, maar werk vergt, mag u voeren. Ze zijn in doosjes van 50 gram te koop in de goede dierenspeciaalzaak en 1 maand houdbaar in de koelkast! Doen en niet blijven 'hangen' aan die meelwormen!

Sommige fokkers gebruiken ook eendags-goudfazantkuikens, die wel van de grond eten na de geboorte, als 'bijbewoners' van Pauwfazantkuikens, maar opgepast, die felle Goudfazantkuikens moeten wel gauw weg van de tere prullen!

Het voedsel voor volwassen Pauwfazantjes bestaat uit Sivo Start (hoogwaardig dierlijk eitwitgehalte!) rijpe vruchtpartjes, bessen, krenten, rozijnen, Pinky meelmaden en een fijn zaden-graanmengsel, zoals Tortelduivenzaad, Witte Molen. Groenvoer wordt NIET gewaardeerd. Ze worden uiterst tam, eten uit de hand, zeker, wanneer u meelmaden voert, al zal het u geduld kosten, angstige Palawans zo ver te krijgen, maar het lukt! Helemaal **winterhard** zijn Pauwfazantjes **niet**, al wordt soms het tegenovergestelde beweerd; Elstein hokverwarmer doet wonderen; kachels zijn uit den boze, want de warmte gaat altijd naar boven en de vloer blijft steenkoud met bevroren tenen en drinkwater als enig resultaat.

Welke soort gaat u kopen? De **Chinquis** Pauwfazant, oftewel Grijs is de populairste, broedt zeer vroeg (Februari) dus Succes Vlakbroeder steeds klaar en 'op stoom', want ze leggen zo vroeg, dat er nog geen broedse kriel te bekennen valt. Mede door de goede broedresultaten met de modernste machines en het al weer 9 jaar onvolprezen in de handel gebrachte Sivo Start, veel gelimiteerd, maar nimmer geëvenaard, is er een ware explosie ontstaan in het fokken van deze mooie soort en is de aanschafprijs nog steeds dalende, van f700,— naar f250,— per paar of daaromtrent! Prima, kan ook de gewone liefhebber zich eindelijk Pauwfazantjes aanschaffen en genieten van al dat moois!

De **Palawan** Pauwfazant met zijn twee kop-variëteiten, namelijk één zonder witte wenkbrouwstreep en één met zo'n mooie streep boven zijn ogen, is weer het andere uiterste, maar zeer gewild; bekijkt u de kleurenafbeelding maar eens goed; de hen is bij deze soort bruin. Veel geïmporteerd de laatste jaren maar de nafok is en blijft nog gering, zodat de aanschafprijs ontstellend hoog was (f2000,—) maar nu lichtelijk dalende is, naar f1700,— per jaar, jong.

Jarenlang zijn ze op het eiland Palawan uiterst streng beschermd geweest, maar hun totale aantal is nu weer op peil en in Singapore zag ik er wel 100 in één kippenhok, voor export. De temperatuur in dat hok was eerder 50° C. dan 35° C. maar ze waren fit en levendig, uitzoeken maar! Natuurlijk NIET WINTERHARD, zelfs graag ook in het voorjaar en najaar extra warmte, tropen-temperatuur doet wonderen!

De **Germain** Pauwfazant is ook bijzonder mooi met zijn bruingrauwe achtergrond, waarop de groenachtige 'ogen' mooi uitkomen; zeer zeldzaam en daarom bijzonder kostbaar,

maar ze worden in ons land al aardig gefokt, gelukkig.

De **Rotschild** Pauwfazant zien we (nog) niet in ons land, of zelfs in Europa in de vollère; in de U.S.A. zijn er enkele, maar binnen afzienbare tijd zal deze buitengewoon mooie soort ook hier wel aanwezig zijn.

Voor de liefhebbers, verzamelaars noem ik vervolgens de **Bronsstaar** Pauwfazant, bruin met slechts wel nig 'ogen', die ook hier te lande wordt gefokt en niet zó kostbaar is. De **Malakka** Pauwfazant daarentegen is weer uiterst zeldzaam en kostbaar, maar wel te verkrijgen.

Een te verwarmen binnenvolière van 1,5 x 1,5 meter en een buitenvolière van enkele vierkante meters, mits goed beplant en droog zijn voldoen de voor een paartje van deze gevleugelde miniaturen. Past u wel op bij het transport, dat u hen vervoert in een mandje met ZACHT dekse (liefst jutezak-bedekking), want hun kophuis is zeer teer en beschadiging is heel gauw aan de orde van de dag. Ook nieuw verworven vogels kunnen zich gauw verwonden, dus even kort wieken (grote slagpennen van één vleugel afknippen, waardoor ze niet kunnen opvliegen); na de rui is alles weer in orde en zijn de vogels gewend aan hun nieuwe omgeving.

R.R.P. VAN DER MARK

OVER EIERN GESPROKEN

ivenals bij alle andere kwekers werd ook bij ons lid de heer De Winter als in gereedheid gebracht voor het roedseizoen van 1979. U weet hoe iat gaat, vogels uitvangen en selecteren – man of pop – dit geschiedt lan met zeer veel 'geblaas' en dan aak nog niet kunnen zien wie hij of ij is in verband met het dikke veren-leed. Vogels welke nog niet broed-ijp zijn hebben over het algemeen og maar een klein 'kenteken' en dit rengt een ieder wel eens aan het wijfelen.

Je heer Winter zou gaarne fokzuive- s groene kleurkanaries willen kwe- en, doch de klassieke kleuren zijn rat achterop geraakt en moeilijk erkrijgbaar. Je pakt dan wat je pak- en kan in de hoop dat het een unstig resultaat geeft. De uitkomst ertelt je dan dat je voor de zoveelste eer een groene Passe partout man ebt gekocht.

ok goede poppen zijn slecht of in et geheel niet verkrijgbaar en als je an door tussenkomst van een colle- a kweker in de gelegenheid wordt esteld je benen te strekken op de ogelmarkt in Boskoop en je ziet aar een groene pop, dan moet je iet lang nadenken en zeggen 'heb- es'. Dit speelde zich af, begin 1978. huis gekomen en nog eens rustig ekeken, nou ja, de pop heeft wel een vaste voering maar draagt een ool goud kleurringentje en ziet er erder goed uit, dat is het belangrij- te. Na de gewennings periode gaat e pop in de broedkooi en krijgt estdrang. Nou de man stond al een ele tijd te wachten en toen hij de rijheid van handelen kreeg was het ok zo gepept.

1978

1e nest 3 eitjes en 2 jongen- gezet op 3 stuks eitjes dd. 15 maart 1978

2e nest 13 eitjes en 3 jongen- gezet op 4 stuks eitjes

3e nest 5 eitjes en 4 jongen- gezet op 4 stuks eitjes

Hierna ging de man en pop de volière in en warempel daar had de pop:

4e nest 5 eitjes en 4 jongen, dus in 4 nesten 26 eitjes en 13 jongen

Maar nu 1979

1e nest 8 eitjes en 2 jongen- gezet op 4 stuks eitjes dd. 9 maart 1979

2e nest 13 eitjes en 5 jongen- gezet op 4 stuks eitjes

3e nest 7 eitjes en 6 jongen- gezet op 4 stuks eitjes

De heer de Winter wil zeer duidelijk zijn, het koppel is nooit gescheiden geweest en geen enkele andere vogel is in de bewuste broedkooi binnen kunnen komen.

Het is evenmin zijn bedoeling de vogels tot nestelen te dwingen. Voor deze pop is het leggen van grote nesten eieren schijnbaar een levensbelang.

Nu had de pop met haar 3 nesten reeds 28 stuks eitjes gelegd en had wederom 13 jongen. Opmerkelijk is het dat ook nu het tweede nest, 13 eitjes bevatte waarbij gekonstateerd is dat de pop de zevende dag met leggen had overgeslagen. Dus op de veertiende dag na het leggen van het eerste ei was zij met leggen opgehouden.

Er is geen informatie over het aantal onbevuchte eieren. In 1980 zal hier meer aandacht aan worden geschonken daar deze pop nog één seizoen wordt ingezet. Het zou voor de heer de Winter bijzonder prettig zijn als hij kon beschikken over een 'Homozygote' groene man.

Enkele poppen uit het nest van 13 eieren worden aangehouden voor de volgende kweek ondanks dat zij isabellen zijn. Het is belangrijk te weten of deze poppen ook over een grote eierproductie beschikken. Bij informatie bleek hierover al veel gezegd en geschreven te zijn. Men is van mening dat poppen met een slechte eierproductie dit aan hun nakomelingen meegeven; erfelijkheidsbelasting! De poppen van 1979 kunnen ons aantonen of het 'andersom' ook zo is.

Indien een lid van onze Bond een ervaring heeft van gelijke strekking dan zouden we dat gaarne willen vernemen. Het adres is: J.W. de Winter, 2e Hoge Woerddwarsstraat 18, 2023 VJ Haarlem.

Over bloemen en planten

JULIA VOSKUIL

Bureau voorlichting bloemen en planten

Eetbare zaken uit eigen tuin: (klein fruit)

Groentegewassen en fruitboompjes winnen zienderogen terrein in de siertuinen. Niet zozeer uit bittere noodzaak – gelukkig niet – maar meer omdat de belangstelling groeit voor de achtergronden van ons dagelijkse voedsel. 'Bespuiten' en 'kunstmest' zijn geladen woorden geworden en men wil het zelf wel eens proberen. Appels met een beschadiging zijn dan geen probleem en frambozen met een wormpje evenmin. In de winkel zouden we die vruchten nooit kopen, laten we wél wezen!

Gering aanbod: zélf kweken!

In de eerste plaats heeft het zin dié fruitgewassen te kweken die vrijwel niet meer worden verkocht. *Kruisbessen* bijvoorbeeld. Of de *Japanse wijnbes*, die nooit tot de beroepsmatig gekweekte vruchten heeft behoord. Een kwee wellicht, wanneer u best eens jam of gelei van de keiharde, behaarde vruchten wilt maken. Ook *moerbeien* en *mispels* zijn lekker ouderwets. Van de eerste kun je 'vruchten op sap' maken, mispels kunnen op brandewijn of cognac worden gezet. Van de kersachtigen is alleen de *morel* aanbevelenswaardig voor de kleine tuin, maar deze zure kers is niet geschikt voor verse consumptie. De zoete kersen worden echter veel te groot: het probleem is dat er (nog) geen zwakgroeiende onderstam is gevonden.

Gemakkelijke fruitgewassen.

Frambozen zijn probleemloze groei-

dia 1.
Japanse wijnbes, ouderwets, lekker en gemakkelijk

dia 2
Kleine boomvormen, die al jong 'dragen' deste méér met een juiste bestuiver

dia 3
Een NAK-B plumbe is een garantie voor kwaliteit (in dit geval voor de wainoot, ras 'Buccaneer')

rs. Ze kunnen het beste langs palen met stevig draad worden gekweekt. Elk jaar na de oogst worden de afgedragen twijgen bij de grond afgeknippt (ze sterven af) en de nieuwe scheuten hebben dan weer de ruimte. Ze worden gelijk aangebonden. Erg de vruchten na het plukken in water, zodat eventuele 'bewoners' er uit kruipen. (We denken maar niet direct aan bestrijden, zo erg is het meestal niet eens).

Ook **bramen** en **Japanse wijnbes** kunnen aan draad worden gekweekt, dan wordt het niet zo'n rommeltje. Een doornloze braam is aanzienlijk prettiger dan de stekelige 'Himaya', al zijn de vruchten nóg zo groot en smakelijk. Tegen een gevel kunnen ze ook worden geleid. Elk jaar in het najaar de afgedragen twijgen geheel weggeknippt. De nieuwe scheuten – nog onvertakt – worden na de winter aangebonden (minder kans op bevrozing, zolang ze langs de grond liggen). Wees dus ruim op die nieuwe scheuten, veel onwetende lieden knippen ze af!

Gewoon tijdens de groei op de grond eggen, met een steen erop.

Japanse wijnbes verdraagt enige schaduw en kan dus zelfs als onderplanting worden gebruikt. Smakelijke rode vruchtjes.

Rode, witte en zwarte bessen kunnen prima in een tuin groeien en al een paar struikjes geven een rijke oogst. Groeien ze erg dicht, dan halen we wat oudere takken weg. De zon moet de vruchten kunnen bereiken om ze op smaak te brengen.

Voor **appels** en **peren** kiezen we tegenwoordig de boomvorm die *struik of spil* heet. Koop bij voorkeur gekeurde boompjes, die zijn voorzien van een N.A.K.-B labeltje. Ze zijn gezond en raszuiver. Neem bij voorkeur twee verschillende rassen die elkaar bestuiven. Men kent ook wel zgn. fluo-boompjes, waarop twee rassen zijn geënt. Als ruimte-winner ideaal. Een gelijktijdig bloeiende sierappel van trouwens ook bestuiven, mits de bloeitijd gelijk is. Dit is zgn. grootruit.

De beste planttijd van (klein) fruit is deze maand.

JULIA VOSKUIL

□

Onkruiden

P.J. de Penning.

Steenraket

(*Erysimum cheiranthoides* L.)

Op het eerste gezicht lijkt het wel of we met een slecht gegroeide koolzaadplant te doen hebben, als we de Steenraket zo zien staan. Niets is echter minder waar. Het is een geheel aparte plantensoort. Op de akkers en in bermen zien we de hele, lange, zomer de stevige rechtopgaande stengel. Zij schieten a.h.w. steil omhoog met een spoor van gele vlammetjes, die zijdelings wegflietsen. Ze staan daar, alsof ze als een raket op de lancering staan te wachten.

Doch veeleer staan ze er voor u, vogelliefhebber in hart en nieren! De hauwtjes met de zaden, daar moet het u om te doen zijn. Die moet u verzamelen. Het gemakkelijkste kunt u dat doen, door de planten in hun geheel af te plukken. Bindt er een aantal bij elkaar tot een bosje en hangt dat in de volière. De vogels kunnen

er dan naar believen van peuzelen. Het is gemakkelijk, gezond en heerlijk voor o.a. kanaries en edelzangers.

Als we de planten goed bekijken, merken we meteen op, dat ze wel wat lijken op de muurbloemen. Ook de beroemde Linnaeus is die overeenkomst opgevallen. Want prompt gaf hij de Steenraket de 'achternaam' cheiranthoides. Dat wil zeggen muurbloembladig.

De bladeren zijn dus lancetvormig. Soms voorzien van een gekartelde rand; soms ook niet.

De wetenschap, dat de Steenraket ook een geliefd 'stamcafe' voor de rupsen van de koolwitvinder is, is meteen mooi mee genomen. Daar kunt u zo mogelijk, tegelijkertijd uw voordeel mee doen.

P.J. de Penning.

Henk van Os Vogelhandel

- Met de grootste sortering vogels van Nederland.
- In- en verkoop van alle soorten gangbare vogels.

Geopend dagelijks van 9 tot 6 uur.

Dinsdags gesloten.

Ringdijk 26 - Ridderkerk - Tel. 01804-1 42 92

SUCCES-M VLAKBROEDERS

Afhaalprijzen:
zonder roosters F. 405,-
met roosters F. 430,-

De roosters dienen om grote én kleine eieren tegelijk uit te broeden. Alle machines worden gebruiksklaar afgeleverd. Alle onderdelen, zoals broedthermometers, vochtmeters, schouwlamp, aethercapsules, electron thermostaten, Elstein warmtestralers, bouwtekening -M-los verkrijgbaar. Vraag de prijslijst!!

BROEDMACHINEFABRIEK SUCCES
VAN HELVOORTLAAN 31 - WOERDEN - TEL. 03480-126 67

Kavo EIVOER VERNIEUWD

Kavo Eivoer is nu verrijkt met roze-bottelolie. Een speciaal uitgebalanceerd Eivoer. Deze vernieuwde samenstelling zorgt voor betere bevruchting en goede broedresultaten. Kavo Eivoer is geschikt voor kanaries, tropen en parkieten. Nu in een nieuwe verpakking van 1/2 en 1 kg. Verstrekt naast Kavo Eivoer volop Tek vogelzaden.

Alle Kavo en Tek produkten staan voortdurend onder deskundige controle.

Verkrijgbaar bij de dierenpeciaalzaak.

P. KLOMP bv

Verlengde Hooggravenseweg 69,
Utrecht. Tel. 030-880004

door H.W.J.v.d. Linden

grasparkieten allerlei

Bontvorming 2

De variabiliteit van het bontpatroon

Tot nu toe hebben wij de behandeling van de verschillende kleurslagen en het uitwerken van de paringen steeds vastgehouden aan de één-factor-theorie. Reeds eerder heb ik er op gewezen dat een bepaald kenmerk, bijvoorbeeld de kleur, nooit door slechts één erfelijke factor bepaald wordt maar dat hierbij steeds een reeks van erfelijke factoren betrokken zijn, waarbij ieder van de samenwerkende genenparen een eigen werking bezit. Een geschikt voorbeeld van deze veel-genige bepaling van een kenmerk zien we bij de vorming van het bontpatroon, waarvoor een onbekend aantal elkaar aanvullend samenwerkende paren van genen met een verschillend sterke werkingsgraad verantwoordelijk zijn. Hierbij kunnen we naast één paar hoofdgenen, waardoor de graad waarin de bontvorming tot uitdrukking komt in hoofdzaak bepaald wordt, nog bijgenen onderscheiden die een bevorderende of remmende invloed op de ontwikkeling van het bontpatroon kunnen uitoefenen. Aangezien het aantonen van een erfelijke factor berust op het optreden van een Mendel-splitsing en dit voor wat genoemde bijgenen betreft nog niet is aan te tonen, noemen we deze het 'restgenotype'. Ergo, tegenover één paar van hoofdgenen waarvan de graad van een kenmerk hoofdzakelijk afhangt, staat het onverdeelde restgenotype.

Een dieper inzicht in de ontwikkeling van het bontpatroon verkrijgen we als we ons verdiepen in het proces van de melaninevorming en het ontwikkelingspatroon van de bevedering. Reeds in het embryonale stadium, dus als de jonge vogel nog in het ei zit, worden in de onderhuidse weefsels de zogenaamde pigmentcellen gevormd die het aminozuur tyrosine bevatten.

Als na de geboorte de veren zich gaan ontwikkelen treedt er door toedoen van het enzym tyrosinase een chemische reactie op waardoor een oxydatieproces plaatsvindt die de kleur in de pigmentcellen bepaalt. Bij een sterke graad van oxydatie ontstaat zwart melanine bij een zwakkere graad van oxydatie wordt bruin melanine gevormd. Bij het ontbreken van het enzym tyrosinase treedt geen oxydatie op en wordt het aminozuur tyrosine in kleurloze toestand in de groeiende veer afgezet. Voor de graad van oxydatie en de veervelden waarin deze geschiedt, zijn erfelijke factoren aansprakelijk. Bij de ino's kan het enzym tyrosinase in geen enkele pigmentcel gevormd worden, vandaar het ontbreken van melanine in de ge-

hele bevedering. In de bontserie wordt in bepaalde veervelden wel tyrosinase gevormd in andere veervelden echter niet, zodat in die veervelden waarin wel tyrosinase gevormd kan worden oxydatie van tyrosine plaats heeft met als gevolg melaninevorming en in de veervelden waarin geen oxydatie optreedt geen melaninevorming, dus een wit veerveld.

Rest ons nu de vraag te beantwoorden waarom het ene veerveld wel het vermogen bezit tyrosinase te vormen en het andere niet. Het antwoord hierop is niet rechtstreeks te geven, doch een verklaring voor dit verschijnsel vinden we misschien in het ontwikkelingspatroon van de bevedering.

Hoewel de gehele huidoppervlakte van de grasparkiet bedekt is met veren vormt de bevedering geen gesloten geheel. De losse veertjes liggen naar een vast ontwikkelingspatroon gegroepeerd, in verschillende veervelden verspreid over het huidoppervlakte. Zowel het aantal veertjes per veerveld als het aantal vedergroeperingen is per vogelsoort erfelijk bepaald.

Tussen de verschillende veervelden bevinden zich kleine gedeelten naakte huid. Bij grotere vogels, een geplukte kip bijvoorbeeld, kunnen we duidelijk bepaalde door veerzakjes gevormde patronen zien. Ook zijn er wel enkele scheidinglijnen tussen sommige gegroepeerde veervelden aan te wijzen.

Bij de kleinere vogelsoorten, zoals grasparkieten is de onderlinge scheiding van de in veervelden gegroepeerde veerzakjes zeer gering en niet zo duidelijk doch door verschillende biologen wetenschappelijk aangetoond.

Sommige van deze gegroepeerde veervelden corresponderen met bonte veervelden van vogels die in hun natuurlijke wildvorm al een bepaald bontpatroon bezitten. Dit feit doet vermoeden dat bontvorming zich richt naar deze gegroepeerde veervelden of samenvoeging van enkele van deze veergroeperingen. Vergelijken we voorkomende bontpatronen van in het wild levende rassen met de mutatief optredende bontpatronen van onze gedomesticeerde vogels dan is de overeenkomst in grote trekken onmiskenbaar. Enkele bekende in de natuur voorkomende bontpatronen die we ook bij de bonte grasparkiet goed kunnen herkennen zijn: Horizontale afscheiding op

de borst, witte band op de borst, witte grote slag en staartpennen, witte stuit, wit masker, witte bef, ongemelaniseerde nekkring, ongepigmenteerde vleugelbanden en dito zadel. Hoewel de bontpatronen van onze cultuurrassen onregelmatiger zijn en vaak asymmetrisch is de overeenkomst met de bonte wildvorm rassen frappant. Verwondering hoeft dit echter niet te wekken temeer als we bedenken dat alle vogels uit dezelfde oervogel *Archaeopteryx lithographica* geëvolueerd zijn en derhalve een belangrijk deel van hun genen bezit gemeen hebben.

Uitgaande van het bovenstaande neem ik aan dat bepaalde genen die als eigen werking het ontwikkelingsproces van de gegroepeerde veervelden regelen ook ingrijpen in het van elkaar verschillende ontwikkelingsproces van de melaninevorming in die veervelden. Het verschijnsel van een wisselende expressiviteit van het bont-gen is dan verklaarbaar als we in aanmerking nemen dat de gelijke erfelijke hoofdfactoren; r voor Deensbont en P voor dominant bont in elke gametvorming een verschillend restgenotype tegenover zich vinden. Het verschijnsel van een wisselende werkingsgraad bij gelijke hoofdfactoren in verschillende genotypische milieus kan zelfs aanleiding geven tot dominantiewisseling van het erfelijk kenmerk. Als we een Deensbonte aan een fokzuivere normale paren krijgen we 100% uiterlijk normale jongen.

Soms zien we echter op de achterkop enkele bonte veertjes. Een bewijs dat deze zuivere recessieve factor zich bij het ene restgenotype zuiver recessief gedraagt in het an-

dere genotypische milieu onvolledig dominant.

Hetzelfde zien we een enkele maal uit de paring homozygoot dominant bont x normaal. Hieruit komen normaal 100% heterozygoot dominant bonten. Zo nu en dan echter zijn uit een dergelijke paring normale jongen geboren.

Blijkbaar gedraagt zich het dominante hoofdgen P in bepaalde restgenotypen recessief en is dus een dergelijke vogel overdrager van een dominante factor zonder het kenmerk te vertonen.

Sommigen beweren dat het bontpatroon van de pop van grotere invloed is op de nakomelingen dan dat van de man. Men schrijft dit toe aan de extra-chromosomale factoren uit het cytoplasma. Ik deel deze mening niet, hetgeen natuurlijk niet wil zeggen dat ik per definitie gelijk moet hebben, maar voor een gedeelte kan ik deze theorie toch wel weerleggen. Inderdaad is door proeven aangetoond dat witbontheid van planten slechts wordt overgeërfd als de moederplant witbont is. Bij planten zorgen de plastiden voor de groene bladkleurstof. De stuifmeelbuis draagt evenwel geen plastiden tot de bevruchting bij, zodat plastiden die het onvermogen tot groen worden bezitten, alleen door de moederplant aan het nageslacht kunnen worden doorgegeven. In dierlijke cellen zijn de mitochondriën zoverthans bekend de enige organoïden van de cel, welke waarschijnlijk factoren van erfelijkheids-dragende aard bezitten. De fysieke continuïteit van de mitochondriën geschiedt echter niet alleen via het cytoplasma maar is ook via de mannelijke gameten cytologisch aangetoond. Hoewel het aantal mitochondriën die de man bijdraagt belangrijk minder schijnt te zijn geeft een kwantitatieve minderheid geen informatie over de kwalitatieve werkzaamheid. Nog afgezien van het feit dat de erfelijkheidsfactoren-dragen de gesteldheid van de mitochondriën nog geenzins is bewezen meen ik op grond van bovenstaande argumenten de veronderstelling dat poppen een grotere invloed op het bontpatroon hebben op zijn zachtst gezegd te moeten betwijfelen.

□

Pietpraat over postuurkanaries

Wanneer er iets in de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers in een betrekkelijk kort tijdsbestek een immense vlucht heeft genomen dan is dat de postuurkanarie, zonder anderen iets tekort te doen kan dat zeker zo gesteld worden.

De explosieve stijging der aantallen toont aan dat het fenomeen postuurkanarie de liefhebber gepakt heeft, de Nederlandse fokker heeft zich duidelijk vastgebeten in het postuurkanarie-aas.

Mede dank zij de begeleiding door de Bond, haar keurmeesters en de Speciaalclub Vorm- en postuur-kanaries zijn er trotse resultaten behaald door individuele fokkers, als bewijs daarvoor behoeft men slechts de catalogi van de wereldkampioenschappen na te slaan.

Was het een jaar of zeven geleden zo dat incidenteel wat postuurkanaries op de tentoonstellingen te zien waren, vandaag belopen de aantallen al honderdtallen, ook het aantal tentoongestelde rassen heeft een grote

uitbreiding ondergaan.

Op zich zijn de gesignaleerde feiten zondermeer als een belangrijk pluspunt aan te merken, toch beginnen zich onmiskenbaar minpunten te manifesteren, welhaast onvermij-

delijk. Immers, door het stijgen de aantallen zou de fokker steeds kritischer moeten worden, de praktijk toont aan dat zulks in onvoldoende mate het geval is.

Ook de voorlichting in woord en geschrift behoeft aanpassing, helaas is veel van de beschikbare literatuur over postuurkanaries te zeer gericht op het verleden, vaak met een zeer persoonlijke visie geschreven.

OP VERZOEK VAN...

Dhr. van Gool uit Nieuw Vennep zou graag de goudisabel en de goudisabelsatinet besproken zien in Onze Vogels, een volkomen normaal verzoek dus.

Alleen, enigszins huiverig wordt ik van de twee kleurslagen, het is voor mij volstrekt niet zeker dat de twee genoemde kleurslagen gecombineerd kunnen worden in de fok. Accoord, het zijn beiden intensieve dubbelgeelfactorige vogels uit de isabelserie, dat impliceert niet dat ze dan ook bij elkaar passen, foktechnisch gezien.

De reden is misschien ietwat onverwacht, maar toch, u doet er verstandig aan om er rekening mee te houden dat het satinet-verervend zijn zo vaak afleesbaar is aan vogels!

Er zijn legio vogels waarvan al op het eerste gezicht afstraalt dat ze satinetverervend zijn, als dat bij uw goudisabellen ook het geval zou zijn krijgt u daarvoor terecht bemerkingen op het keurbriefje.

Want, echt goede goudisabellen zijn vrijwel altijd van het mannelijke geslacht, het zou eigenlijk zonde zijn als het uiterlijk van zo'n man verandert door een ingefokte verervingsmogelijkheid.

aderend in de literatuur kom je tot e benauwende ontdekking dat volens Engelstalige boeken veel van e rassen oorspronkelijk ontstaan jn in Engeland, daarentegen mel-en Belgische boeken dat België de akermat is, ook in het Duitsche talgebied wordt een dergelijke mening verkondigd, alleen is dan Duits- ind de bakermat.

let (en ook zonder) uw goedvinden al ik deze pietpraatjes over postuur- anaries uit een andere gezichts- oek projecteren op de lezer, het ver- iden wilde ik laten voor wat het is, : zou me graag op de situatie van andaag willen richten.

e situatie van vandaag is dat bij- orbeeld de scheiding tussen kaf n koren onder de postuurkanaries an welk ras dan ook onvoldoende i, het bewijs voor deze stelling is op idere tentoonstelling te vinden.

et is denkbaar dat een adequate egeleiding van de individuele fok- er in deze situatie verbetering kan rengen, wanneer alleen de beoor- eling op de tentoonstelling de fok- ar als leidraad kan dienen is de te ane weg veel te lang.

i de komende 30 maanden zult u teeds een pietpraat over postuur-

kanaries aantreffen in Onze Vogels, zes afleveringen zijn feitelijk theoretische beschouwingen, de overige vierentwintig zullen steeds een ras- senbespreking zijn, van ieder ras één.

Onvermijdelijk uitgangspunt is de bij de NBvV verschenen standaard- eisen voor postuurkanaries, eventue- el in samenhang met COM-eisen, voor alle duidelijkheid wijs ik u op het feit dat ik geen enkele intentie koester om mijn persoonlijke visie als zaligmakend te beschouwen, daarmee zou u en de organisatie niet gediend zijn.

Voor een aantal Engelse rassen houdt dat dus in dat ik onverkort achter de vastelands benadering zal gaan staan, wetend dat die benade- ring duidelijk afwijkt van de Engelse, naar mijn mening kán dit niet anders.

Natuurlijk zijn een aantal voor- aanstaande Nederlandse postuurka- nariëfokkers dit absoluut niet met me eens, dat is hun goed recht, het is echter mijn goed recht dat ik me strikt wens te houden aan de Neder- landse beoordelingsnormen.

In dezen is de Norwich een overdul- delijk voorbeeld, in Engeland is bij

de toppers in dit ras het oog of beter gezegd beide ogen onzichtbaar door de overhangende wenkbrauwen, op het vasteland van Europa wordt meestal verlangd dat het oog VOL- LEDIG zichtbaar is!

Er zou een uitgebreide polemiek ge- voerd kunnen worden over het al dan niet juist zijn van de Nederlandse standaard-eisen, ik zal iedere vraag dienaangaand onbeantwoord laten, met andere woorden, in conformeer me geheel aan de gepubliceerde richtlijnen/standaardeisen, discus- sie hierover zal **niet** in deze artikelen- reeks worden gevoerd.

Ongemerkt valt de inleiding van de te publiceren artikelenreeks over postuurkanaries nogal lang uit, u moet me dat maar niet kwalijk ne- men, ervaringen uit het recente ver- leden hebben me geleerd dat ook in Onze Vogels een duidelijke stand- puntbepaling zeer noodzakelijk blijkt te zijn, ik zou graag oeverloze dis- cussies willen vermijden.

De volgende maand zal ik met u het begrip raszuiverheid behandelen,

TOT DAN!

ragers van de satinetfactor verto- en vaak een lichte kleurloze omzo- ring van de veren, lijkend op schim- mel, vergis u niet, het is GEEN chimmel, het lijkt er alleen maar op. Is de paring van een goede goud- abelman X een iets melige goud- abelsatinet zonen oplevert dan zijn ie zonen gegarandeerd satinet- ervaerd, u kunt slechts hopen dat at niet in het uiterlijk zichtbaar is, iêr niet.

lang niet alle gevallen is het zicht- aar, ik meende er goed aan te doen er desondanks voor te waarschu- en, een gewaarschuwd mens telt u eenmaal voor twee.

e verschijningsvorm van de twee nderwerpen van bespreking is du- elijk van elkaar verschillend, zo du- elijk dat vergissingen uitgesloten aacht moeten worden. Felrood is e oogkleur van de goudisabelsati- et, vergeleken daarbij heeft de oudisabel een tamelijk donkere ogkleur, slechts als de zon er in chijnt kan nog worden waargeno- en dat de oogkleur roodachtig is. ok de pigmentuiting is duidelijk

verschillend van elkaar, weliswaar bij beiden bruin/beige, doch bij de satinet van een zachter gehalte, zo langzamerhand zou de typische sati- netbestreping genoegzaam bekend geacht mogen worden.

Beide kleurstagen moeten intensief zijn zonder een spoor van schimmel, beiden moeten een heldere indruk maken, die heldere indruk gaat ver- loren als de vogels iets te bruin zijn of wanneer ze net niet intensief ge- noeg zijn.

Sinds enkele jaren mogen goudisa- bellen een vleugje blauwfactor bezit- ten, dit bevordert de gewenste hel- derheid, een teveel aan blauwfactor levert gegarandeerd strafpunten op. Omdat de goudisabel en de goudisa- belsatinet tot de intensieve kleursla- gen behoren doet u er verstandig aan om fokpartners te gebruiken die slechts licht-schimmel zijn, het ge- bruik van zwaar-schimmelvogels werkt in de hand dat er te weinig of geen intensieve exemplaren worden aangetroffen in de nafok.

De paring zoals door mij aanbevolen

dwingt de fokker tot een uiterst kriti- sche benadering van de fokvogels, zeker ten aanzien van het formaat, het gebruik van minimale fokvogels leidt tot het ontstaan van een nog kleinere jonge generatie, vandaar.

Een waarschuwend vingertje is op z'n plaats als u zou overwegen om goudisabel X isabel of goudisabel- satinet X isabelsatinet te paren, dat doende paart u dubbelgeelfactorige vogels aan enkelgeelfactorigen, voor beiden met funest resultaat.

Gebruik voor de fok van goudvogels uitsluitend dubbelgeelfactorigen, dan hoeft u ten aanzien van het geel- bezit niet op bemerkingsen te reke- nen.

Tekst: Jan Kuiper
Foto: W.D.H. Spijker.

De opbouw van een

door H.B.J. Willemsen

Bij paring van een stel oudervogels kunnen uit deze oudervogels jongen (mannen en poppen) komen, die elk voor zich mogelijke kandidaten voor die onderbouw kunnen zijn.

Dit betekent dus, dat elke jonge vogel uit de eerste paring (1e kweekjaar) van aangekochte vogels uiterst nauwkeurig bekeken moeten worden.

Die vogels, welke het meest de goede eigenschappen van de oudervogels benaderen, worden nu voor de verdere kweek uitgeleerd. Om nu de erfelijke eigenschappen van de oudervogels en de jongen zoveel mogelijk uit te buiten, is het belangrijk, dat de oudervogels worden gepaard aan die jonge vogels, welke het meest de positieve eigenschappen tonen van die oudervogel, welke als de ideaalvogel is aangekocht of uitgeleerd.

Dus vader gepaard aan dochters en de moeder aan haar zoon. (Zelfs is in dit vroege stadium al een kruising halfbroer x halfzus mogelijk. Misschien zal deze paring mogelijk enige verbetering opleveren, maar er zullen ook zeer slechte resultaten bij zitten omdat in de jongen ook de van de ideale lijn afwijkende slechte eigenschappen zijn opgenomen.

Dus: Voor topprestaties moet alleen de lijn gehandhaafd worden.)

In de lijn worden die jonge vogels geselecteerd, die de meest positieve eigenschappen van de oudervogels tonen. Deze jongen worden net als in het tweede jaar teruggekruist aan de oudervogels en langzaam maar zeker komt door deze herhaling een breed scala van redelijk fokzuivere kweekvogels naar voren.

Belangrijk is daarbij, dat alle kweekresultaten worden vastgelegd, zodat zuiver technisch gezien de kweekparen op papier kunnen worden vastgesteld.

Waarschuwing:

Een belangrijke waarschuwing is hier wel op zijn plaats. Herhaaldelijk hoor ik, dat belangrijke vogels voor de verdergaande kweek zijn verkocht, omdat ze toch nog over de oudervogels beschikken.

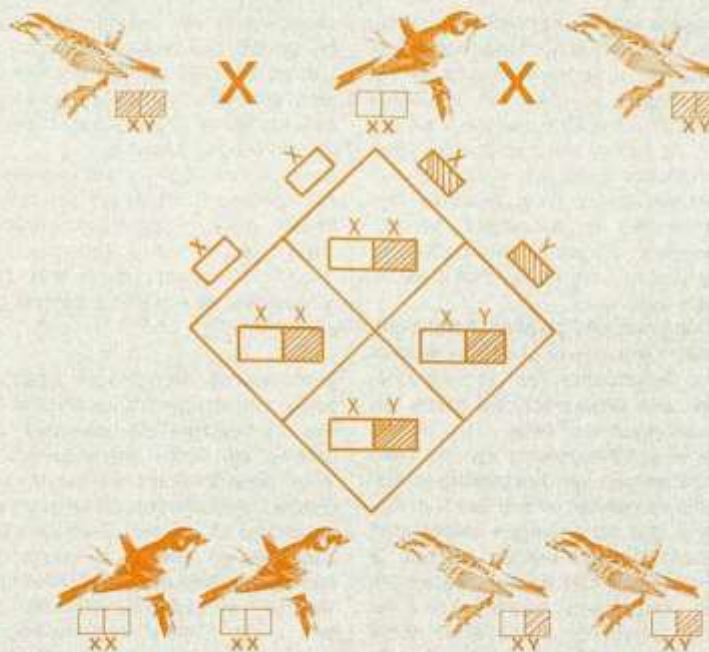
Wil een kweker echter één lijn behouden in zijn kweek, dan zal hij nooit afstand mogen doen van het materiaal, dat zijn basis vormt. Doet hij dit wel, dan kan hij het gericht kweken wel vergeten en een eventuele kans op topvogels is definitief voorbij.

Aan de hand van een symbolenvoor-

beeld zal ik trachten duidelijk te maken hoe een kweker te werk moet gaan om resultaten te verkrijgen. gebruik hierbij hetzelfde symbool dat later in een artikel over 'Gene ca' ook zal terugkeren en dan zal illustreren hoe de erfactoren te verankeren zijn. (zie fig. 1).

In figuur 2 is dan het schema opgenomen, waarin wordt uitgegaan van twee oudervogels met een eenvoudig pakket erfactoren. In dit model staat dan de man als de ideale vogel geprojecteerd, maar evengoed z men kunnen uitgaan van de moeder als ideaalvogel.

De teruggang van de weg te kweken kwalijke effecten in de erfactoren zijn er procentueel en schematisch in opgenomen en geven dus slechts een schematisch verwachting beeld. De praktijk blijkt soms op e

Afgebeeld is de basiskruising, die bij gelijke ouderparen een 50-50 verhouding geeft.

m 1-2-3

kele punten af te wijken, maar dat is een gevolg van het feit, dat het verwachtingsbeeld is geprojecteerd op zo'n honderd jonge vogels in één nest en dat kan dus niet.

(B.v. op 100 jonge vogels komen ongeveer 50 mannen en 50 poppen voor, maar in één nest van 4 soms 1 man en drie poppen.)

In figuur 3 is het schema opgenomen, waarin uitgegaan wordt van twee oudervogels, die elk naast de uiterlijk zichtbare erfactoren (fenotype heet zo iets in de vakkringen) ook nog verborgen erfactoren in zich bergen (geno-typen genoemd).

In de praktijk blijkt, dat door het gerommel met de erfactoren de fokzuiverheid achteruit is gegaan en de kweker rekening moet houden met ouderstellen, die meerdere factoren in zich bergen.

In fig. 3 gaan we er tevens van uit, dat de pop het ideaalbeeld toont, de kleur van de pop ondergeschikt is aan de kleur van de man (de kleur van de pop is nu recessief t.o.v. de man of anders gezegd 'de kleur van de man is dominant over de kleur van de pop'), terwijl ook de kleur alleen bij vrouwelijke vogels tot volle ontplooiing kan komen.

Vaak wordt de kweekwijze in familieverband (stamkweek) ook wel 'inteeft' genoemd, maar deze uitdrukking is niet geheel op zijn plaats. Inteeft is nogal negatief, omdat men met inteeft aangeeft een ongebreidelde (ongecontroleerde) familie-kweek, waarbij niet selectief ook de slechte eigenschappen van ras of soort worden vermenigvuldigd.

(Zeer suggestief is dit bij de mens waar te nemen: 'In sommige streken is door de bevolking inteeft gepleegd, omdat vroeger de groep of de buurt geïsoleerd leefde. Het resultaat was dan het optreden van diverse gebreken ten gevolge van de inteeft. Dit is een vorm van ongecontroleerde inteeft.

In sommige families echter (meestal zeer kapitaalcrachtige families)

werd daar-en-tegen ook inteeft bedreven om het familiekapitaal veilig te stellen. In deze families komen de ongunstige inteeft verschijnselen niet voor, omdat deze families de partnerkeuze zeer zorgvuldig en met zakelijk vernuft deden.)

Van ongecontroleerde kweek is bij de opbouw van een stam geen sprake, omdat de kweker juist selecteert op de goede eigenschappen en de slechte karakters uit de stam tracht te vermijden of weg te zuiveren.

Echte inteeft wordt dan bedreven, wanneer de kweker zal overgaan op broer x en zus-kruisingen, zonder terug te komen op de lijn van de ouders.

In de voorbeelden zijn slechts percentages gegeven en kunnen in hun extreme vorm niet als maatgevend aangemerkt worden. Een eenmaal ingebrachte faktor valt niet te elimineren.

(Denk maar eens aan het optreden van een bonte pen in een volkomen fokzuivere stam of het optreden van de mozaïek-factor als gevolg van de inkruising van de Kapoetsensijns).

Door selectief te werk te gaan, kan de ingebrachte faktor per jaar met de helft teruggebracht worden, maar de helft van de helft enz. blijft altijd een rest geven.

Hierdoor zijn de reeds eerder genoemde verrassingen te verklaren. Menig ervaren kweker zal zo nog een hele lijst kunnen noemen van verrassingen, die hij in eigen ervaring heeft meegemaakt. Ook de opalfaktor was zo'n verrassing, die na jaren plotseling opdook, omdat de Kapoetsensijns nodig was voor het rood. In de prognoses in de twee modellen (fig. 2 en 3) verwerkt, wordt uitgegaan van verhoudingen van 100 jongen in een nest. De uitkomsten zijn dus verwachtingsresultaten, maar kunnen onderling in de praktijk enigszins veranderd naar voren treden. Iedere ronde kan een ander beeld geven. Daarom ook: 'In ieder

geval nog eens een ronde met hetzelfde koppel proberen'. Voor alles geldt: 'Het is mogelijk, maar het hoeft niet!'

Met de gegeven modellen is het voor iedereen echter wel duidelijk, dat de kruising na de vierde generatie (dus het vijfde kweekjaar), tot het gewenste resultaat moet kunnen leiden en er tussen de jongen slechts geringe verschillen zullen optreden. De verschillen zullen dan liggen in de pigmentbestreping (zoals een iets fijnere of iets groffere bestreping e.d.).

Jan Kuiper schreef eens: 'Fokken is het creëren van de kweekvogels voor morgen!'

Deels ben ik het met zijn uitspraak eens, maar ik zou liever zeggen: 'Kweken is het (op)bouwen aan de kwaliteit van je stam met respect voor de levende natuur en in de gedachte de kweekvogel van morgen!'

ZOMERTIJD

Nog enkele dagen en de zomertijd gaat weer in. We moeten, om bij de tijd te blijven, de klokken één uur vooruit zetten. Indien u in uw kweekruimte gebruik maakt van elektrische verlichting om de dagen te verlengen, en deze verlichting wordt in en uitgeschakeld met een schakelklok, zet dan die schakelklok NIET een uur vooruit. HOUDT GEWOON DE THANS NOG GELDENDE TIJDSINDELING, DE ZGN. WINTERTIJD, AAN!

Wanneer u de schakelklok wel een uur vooruit zou zetten, dan haalt u daarmee uw vogels onherroepelijk uit het inmiddels wel aangewende ritme met alle gevolgen, zoals plotselinge rui, van dien.

DOE NIETS AAN UW SCHAKELKLOK!

Redactie

De Loodwang zebravink

In het februari-nummer 1979 van *Onze Vogels* schreef ik reeds over de loodwang, een nieuwe kleurslag bij de zebra-vinken. In dat artikel vermeldde ik mijn kweekuitkomsten in 1977 en '78, doch liet het aan de lezer over om zelf zijn conclusies te trekken over wat de loodwang nu eigenlijk is, mutatie of combinatie, terwijl daaruit ook te lezen was hoe het stond met de vererving. De lezer zal wel tot dezelfde conclusie gekomen zijn als ik, namelijk dat het hier een mutatie betreft, die dominant vererft. Voor ik mijn experimenten van 1979 ga behandelen moet ik eerst de afstamming van de loodwang corrigeren. Volgens de inlichtingen die ik toen had verkregen zou de eerste loodwang in 1973 geboren zijn uit grijze ouders, wat mij aannemelijk voorkwam. Enkele weken na het schrijven van mijn artikel (september 1978) las ik in een Belgisch vogelblad dat de eerste loodwang reeds in 1967 was geboren bij dhr. Breijs uit Aalst (B).

Aangezien ik de juiste afkomst van deze kleurslag wilde weten had ik een ontmoeting met hem en de inlichtingen die hij gaf waren een verrassing voor mij. Wat bleek namelijk het geval te zijn?

In 1967 kweekte hij in zijn voliere met enkele koppels zebra-vinken, waaronder een bruinvleugelmaan en een zogenaamde bruinmaskerpop, die met elkaar gepaard waren. Uit deze vogels werden in dat jaar zijn eerste loodwangen geboren, doch enkele jongen waren blind. Ook in 1968 en '69 was dit het geval, waarbij er enkele jongen waren die minder goed za-

gen. Men zegt wel dat elke mutatie een zwak punt heeft en ik geloof dat dit bij de loodwang de blindheid is. Toch vind ik persoonlijk de winst van een nieuwe kleurslag groter dan de nadelen ervan, gezien de ervaringen er mee, welke u verderop kunt lezen. Na 1969 stopte dhr. Breijs met de kweek van de loodwang en hij verkocht enkele poppen aan mijn zegsman uit het vorige artikel, die eveneens last had van blindheid bij enkele jongen die hij daaruit kweekte.

Wel vraag ik mij nog steeds af waarom men mij in januari 1978 onjuiste informatie gaf. Was mijn zegsman toen misschien bang voor concurrentie? Juister lijkt mij dat hij het wilde doen voorkomen alsof hij de eerste kweker was van een nieuwe kleurslag. Tot zover de rectificatie over de eerste loodwang. Van bijna geen enkele kleurslag bij de zebra-vinken weten we uit welke ouders de eerste mutaties geboren zijn, al zijn van verschillende wel het jaar en het land bekend. In dit geval komt aan België de eer toe van een nieuwe kleurslag bij de zebra-vinken.

Meestal wordt aangenomen dat de mutaties geboren worden uit grijze ouders, dus de wildvorm, doch hier doet zich het opmerkelijke feit voor dat uit recessief X geslachtsgebonden een kleurslag komt, die dominant vererft. Mogelijk dat onze theoretici een artikel hierover willen publiceren om een verklaring hiervan te geven. Een Belgische vriend heeft dit jaar bovengenoemde combinatie uitgetoetst, docht het resultaat was dat hij enkel roodflank daaruit

kreeg en geen enkele loodwang. Voor ons was dit het bewijs dat de loodwang wel degelijk een mutatie is. Zwartborst heeft niets met deze mutatie te maken, al is het mogelijk deze in te kweken. Trouwens, in 1967 was de zwartborst in Nederland en België nog onbekend.

Nu ik in 1978 wist hoe de vererving van de loodwang was kon de volgende stap in 1979 worden genomen, namelijk het experimenteren met andere kleurslagen.

Bij de meesten van de lezers zal het bekend zijn dat volgens de boeken de dubbele dominantfactor dodelijk is voor de jongen, hetzij dat de vrucht enkele dagen voor het uitkomen sterft in het ei of anders enkele dagen na het uitkomen doodgaat. Aangezien de loodwang ook dominant vererft was ik erg nieuwsgierig naar de uitkomsten op dit punt van de paring loodwangman X dominantzilverpop, doch blijkbaar ging dit goed samen, want de lethalfactor kwam er niet bij te pas. In de vier ronden had ik drie onbevuchte eieren, wat normaal genoemd kan worden, maar geen enkel jong dood in het ei. Ook na het uitkomen ging er geen enkele jonge vogel dood. De kleurslagen die ik uit dit koppel kreeg waren de volgende:

- 4 grijze mannen
- 3 dominantzilvermannen
- 2 dominantzilverpoppen
- 5 loodwangmannen

Het eigenaardige feit doet zich hierbij voor dat er geen enkele loodwangpop bij was, doch mogelijk is dat het aantal jongen daarvoor te gering was. Een volgende stap zal zijn

om uit te vissen wat voor kleur deze mannen onder hun veren hebben. Wel viel het mij op dat de dominantmannen een lichte oranje wangvlek en flanktekening hadden alsmede lichte vleugelpennen, wat hen onge-schikt maakt voor de tentoonstel-ling. Bij de loodwangmannen liet de borststreep het gereduceerde grijs zien van de dominantzilver, doch de wangvlek en flanktekening waren in rolle glorie aanwezig. Voor enkele broedkooien heb ik dus al een be-stemming. Een tweede interessant geval was het koppel loodwangman X 1 factorig bruine zwartborstpop. In drie ronden kreeg ik daaruit elf jon- gen met de volgende uitslag:

- 1 loodwangmannen
- 3 loodwangpoppen
- 1 grijze pop

In dit geval ontbraken de grijze man- nen, doch de loodwangfactor was zeer sterk vertegenwoordigd. Uit de- zelfde combinatie met andere ouders kreeg ik weer de loodwang, naar nu was er naast grijs tevens een witte man bij. Op de witte man uit dit laatste koppel wil ik even de aandacht vestigen, want deze be-vestigde mij wat ik in 1978 reeds ver- noemde, namelijk dat wit loodwang naskeert. Als proefparing koppelde ik die man met een dominantcreme- pop en het resultaat was onder an- dere een loodwangman. Ook met een witte pop uit loodwang had ik dezelfde ervaring. Nog een stukje vererving probeerde ik uit, namelijk loodwang X loodwang zwartmasker en omgekeerd. Er was geen verschil in de uitkomsten, namelijk elk grijze mannen en poppen, alsmede lood- wangmannen en poppen. Volgend seizoen ga ik proberen om met de onge loodwangen de wangvlek en de flanktekening van de zwartmas- kers te verbeteren, wat toch het zwakke punt is.

Slechts een ronde kweekte ik met loodwang X grijs, afkomstig uit lood- wang, doch de uitkomst was gelijk als bij de zwartmaskers. Als laatste zal ik de uitslagen geven van de loodwang X, waarvan ik drie koppels uitprobeerde. In deze gevallen ging het mij erom te weten te komen hoe het stond met het zwakke punt van de mutatie, namelijk de blindheid, waarbij tevens gehoor gestoordheid aanwezig was. Wat het zwakke punt

betreft was er een groot verschil. Koppel 1 broedde vier ronden en in elk nest was er een blind jong. Beter ging het met koppel 2, dat in drie ronden slechts een blind jong gaf. Een goede zaak was het met het laatste koppel, dat geen enkele blind gaf.

Dit was ook het geval met de lood- wangen, gekoppeld met een andere kleurslag. Elke mutatie heeft zijn zwakke punt, docht het komt mij voor dat dit er bij de loodwang ge- makkelijk uit te kweken is. Door de dominante vererving is het mogelijk er genoeg ander bloed in te kweken om het zwakke punt weg te werken en tegelijk toch in het bezit te komen van loodwangen. Verwacht niet dat dit in één jaar mogelijk is, want hoe- wel de zwartborst al enkele jaren in de kweek is hoor je momenteel dat het bijna onmogelijk is om zwart- borst zwartmaskermannen te kwe- ken, want die gaan praktisch alle- maal dood. Alles heeft tijd nodig en dit is ook het geval met de lood- wang. Mogelijk dat de loodwang door zijn dominante vererving op dit punt een voorsprong heeft, want in- teelt is niet nodig om ze te kweken, men heeft er aan één genoeg. Het ar- tikel zou te lang worden om van de jonge loodwangen de kleuren te ver- melden en een algemene uitslag lijkt mij beter.

De mannen vertonen bontvorming in borststreep, wangvlek en flankteke- ning, doch gelukkig voor mij hebben enkelen dit niet. Ook het rugdek is vlekkerig met uitschieters naar meer en minder. Als 11 vogels zijn ze niet geschikt, tenzij als niet erkende kleurslag, want er is enkel een stan- daard van grijs- en bruin bont. Wat de poppen betreft staan de zaken er heel wat beter voor. Ze vertonen wel een lichte aanslag op het vleugel- dek, maar ik vraag mij af of dit soms een stukje van de mutatie is. De ver- dere kweek zal dit uit moeten wijzen evenals de lichtgrijze streep op de borst bij sommige poppen.

Enkelen hebben een lichte flankte- kening, waarvan het patroon lijkt op dat van de Ceresamandine, dus ver- ticaal gestreept, wat een typisch effect geeft. De staarttekening ver- toont nog steeds de golfvorm en ik geloof dat dit eveneens met de mu- tatie te maken heeft. De borststreep

van de man is lichtgrijs tot zwart. Weer een kwestie die opgelost moet worden, namelijk of de loodwang- factor de eumelanine verdunt of dat mogelijk een gedeelte daarvan naar de wangvlek gaat.

Nu ik dit jaar een veertig loodwan- gen gekweekt heb viel het mij op dat ook enkele mannen bij het verlaten van het nest wangvlekken hadden net als de poppen. De andere man- nelijke kenmerken kwamen pas door op een leeftijd van ongeveer zes we- ken. Enkele weken geleden stond op mijn keurbriefje: grijze loodwang en in feite had die keurmeester gelijk, want we hebben uit dezelfde mutatie vogels met een grijze en een bruine wangvlek. Daarom is de naam lood- wang ook niet juist, doch wie weet een betere.

Meestal is een naam al ingeburgerd voor de TC van onze Bond een standaard van de betreffende vogel maakt. De moeilijkheden met de loodwang zijn bekend, doch naar mijn mening staan we met de moge- lijkheden nog maar aan het begin. Een kweekresultaat, al is het niet bij mij, moge dit illustreren: een vriend kocht dit voorjaar een loodwangpop bij mij, gekweekt uit loodwangman X zwartmaskerpop. Hij paarde deze met een homozygote zwartborst bruine man. En kweekte slechts één ronde daarmee. Het resultaat was er niet minder om, want naast twee 1 factorige bruine mannen en een loodwangpop kwam er ook een grij- ze man uit die nu, tien maanden oud, de volgende kleurafwijkingen heeft: aan beide zijden is de flanktekening vanaf de borst tot het midden daar- van zwart, de borst is bijna geheel zwart en de buik is voor een gedeelte ook zwart. We horen wel eens van zebrevinken die voor hun jeugdruil bijvoorbeeld bijna zwarte wangvlek- ken hebben, doch later verdwijnt het weer en krijgen ze de normale kleur. U kunt het wel met mij eens zijn dat het nog te vroeg is om de loodwang op te nemen in de standaard. We gaan rustig door met de experimen- ten en over de resultaten daarvan hoop ik u te zijner tijd weer te infor- meren. Tot zolang.

C.L. van den Hoven.

Exotische vogels als huisdieren? JA of NEE?

door R.J. Sterk, dierenarts

XXII Natuurbehoud (vervolg)

5. Niet zeldzame/bedreigde soorten (vervolg)

a. Zangvogels (orde Passeriformes; vervolg)

Tangara's, Organisten, Suikervogels (onderfamilie Thraupinae, familie Emberizidae)

De onderfamilie Thraupinae wordt door Grzimek onderverdeeld in twee geslachtengroepen, namelijk de Thraupini – waartoe de Tangara's en Organisten behoren – en de Dacnidiini ofwel de Pitpits.

Tangara's en Organisten staan bij de vogelliefhebbers vooral als groep in de belangstelling: vogelhandelaars bieden meestal alleen maar 'Tangara's' of 'Organisten' te koop aan zonder verdere aanduiding omtrent welke soorten zij kunnen leveren; bovendien worden Tangara's meestal gehouden door daarin gespecialiseerde liefhebbers. Volgens Ingels (1973) zouden er tot dan toe 24 soorten in West Europa zijn ingevoerd, waarvan ongeveer 10 soorten regelmatig. Ook in de landen van herkomst (hoofdzakelijk Zuid Amerika) worden Tangara's en Organisten veelvuldig als kooivogels gehouden. Broedresultaten in gevangenschap zijn tot nu toe slechts sporadisch bekend; zij worden dan ook slechts zelden door particulieren aangeboden.

Diverse Tangara-soorten komen weidverspreid en in grote aantallen voor; in dit geval betreft het soorten welke als typische cultuurvolgers beschouwd kunnen worden: Ingels vergelijkt ze in dit opzicht met de lijster-achtigen in ons land.

Verschillende Tangara-soorten hebben daarentegen een (zeer) beperkt verspreidingsgebied. Zo worden volgens Ingels de meeste soorten bergtangara's steeds verder teruggedrongen in de minst toegankelijke gedeelten van hun vroegere verspreidingsgebied. Deze soorten zijn typische cultuurmijders: alweer volgens Ingels zijn vooral de toenemende

ontbossingen ten behoeve van de aanleg van cultuurgronden 'een duidelijke bedreiging voor het voortbestaan van de meeste soorten bergtangara's'. Verder zouden sommige soorten ook nog eens bedreigd worden door het wegvangen van onverantwoord grote aantallen bestemd voor de vogelhandel.

In de periode 1970-1974 werden op de Londense luchthaven Heathrow 4520 tangara's aangevoerd; ruim eenderde daarvan was bestemd voor doorvoer. De meeste soorten werden niet geïdentificeerd. In totaal werden 16 soorten wel geïdentificeerd, waarvan de Goudtangara (*Tangara nigrocincta*) de belangrijkste was.

Overigens zou volgens Ingels de export van Tangara's wel afgenomen zijn tengevolge van uitvoerverboden van de herkomstlanden.

Van de Pitpits werd in de door mij onderzochte periode (1974-1975) via het maandblad 'Onze Vogels' slechts één soort te koop aangeboden, namelijk de **Blauwe Suikervogel** (*Cyanerpes cyaneus*). Deze regelmatig door handelaren aangeboden soort, afkomstig uit Zuid Amerika, zou het wijdst verbreid zijn van alle Pitpitsoorten. Broedresultaten in gevangenschap zijn slechts sporadisch bekend.

Builbuuls en Bladvogels (families Pycnonotidae en Irenidae)

Hoewel broedresultaten van diverse builbuul- en bladvogelsoorten niet tot de zeldzaamheden behoren, zijn toch vrijwel alle verhandelde exemplaren geïmporteerd als wildvang; dit moge alleen al blijken uit het feit dat in het maandblad 'Onze Vogels' builbuul- en bladvogelsoorten vrijwel uitsluitend door handelaren worden aangeboden en slechts zelden door particulieren. In totaal werden in 1974 en 1975 via Onze Vogels 8 met name genoemde soorten aangeboden, welke alle van Aziatische herkomst zijn. Het vaakst werden aangeboden: de **Roodoor-builbuul** (*Pycnonotus jocosus*), de **Kala-builbuul** (*Pycnonotus cafer*) en de **Goudvoor-**

hoofdsbladvogel (*Chloropsis aurifrons*). **Witoor-builbuuls** (*Criniger flavolus*), **Irenebuilbuuls** (*Irena puelia*) en **Hardwicks Bladvogels** (*Chloropsis hardwickii*) werden wat minder vaak aangeboden.

Sommige soorten, zoals de Roodoor-builbuul, zijn in hun verspreidingsgebied zeer algemeen voorkomende vogels. Goudvoorhoofdsbladvogels worden ook in hun herkomstlanden (India) op grote schaal als kooivogels gehouden; zij worden als jonge nestvogels 'geogost' er verder met de hand grootgebracht. Op de Londense luchthaven Heathrow werden in de periode 1970-1974 ruim achtduizend builbuuls en bladvogels aangevoerd, waarvan het merendeel bestemd was voor doorvoer enkele belangrijke soorten waren de Roodoorbuilbuul, de Goudvoorhoofdsbladvogel en de Irenebuilbuul; in totaal betrof de aanvoer 7 soorten. De Irenebuilbuul of 'Fair Bluebird' behoort overigens tot de familie der Bladvogels (Irenidae).

Literatuur:

1. GRZIMEK, B. Het leven der dieren; encyclopedie van het dierrijk. Utrecht, enz.: Het Spectrum N.V., 1969. Delen VII, VIII, IX.
2. INGELS, J.J. Onze Vogels, 32 t/m 36, 1971 t/m 1975. Diverse artikelen over Tangara's
3. INSKIPP, T.P. All heaven in a rage; a study into the importation of birds into the United Kingdom. Royal Society for the Protection of Birds.
4. MARK, R.R.P. VAN DER. Grot insecten- en vruchtenetende tropische vogels. Zutphen: Thiem & Cie, 1965.
5. REINDERS, H.J. Blauwe suikervogels. Onze Vogels, 35, 68, 1974.
6. SMIT, C.P.J., R.J. STERK, & WALVOORT. Exotische dieren huisdieren ja of nee? Facultie Diergeneeskunde, Rijksuniversiteit Utrecht, 1977.
7. WESSELS, E.M. Blauwe suikervogels. Onze Vogels, 35, 17-18, 1974.

Dit was Olomouc

A.L. van Liempd

Voensdag 16 januari om 20.00 uur jaat de laatste vogel in de verzending voor de COM-Wereldtentoonstelling die dit jaar in Olomouc te Tsjechoslowakije werd gehouden. In totaal zijn 625 Nederlandse vogels ngeschreven 444 van onze organisatie en 208 van de Alg. Bond. Er waren er zo'n 40 absent. Donderdag 17 januari om 05.00 uur s'morgens van Breda naar Schiphol en na de douanereformaliteiten aldaar gaan de vogels de band op en het vliegtuig in. Inmiddels zijn ook de keurmeesters gearriveerd, 3 van de Alg. Bond en 3 van ons, verdeeld over verschillende akken van de liefhebberij. Na een kopje koffie gaan we om 08.10 uur te lucht in richting Praag. Vanwege de mist konden we niet in de gouden stad landen en werd er doorgevlogen naar Boedapest. Hierdoor liepen we een enorme vertraging op en nplaats van 14 uur in Olomouc te arriveren werd het 23 uur. De vogels werden nog van zaad en water voorzien maar het uitkooien kon toen pas op vrijdagmorgen aanvangen. Iedere vogel werd door de Tsjechische douane, zowel op kweek- als ringnummer van de ring, gecontro-

leerd. Hoewel wij het nadrukkelijk aan onze inzenders hadden gevraagd, bleken ook hier weer verschillende liefhebbers het niet zo nauw met de ringvolnummers te nemen. Dit levert iedere keer weer een enorme vertraging op. We zijn die dag zonder enige pauze doorgegaan en om 19 uur zaten alle vogels in de TT-kooien. Deze TT-kooien waren allemaal nieuw en gelijk aan onze universeelkooi. Zaterdag konden de keurmeesters aan de slag. Voor de vogelbegeleiders was de zaal gesloten. Tijdens de keuring mocht er niemand in. De organisatie was perfect. Na de keuring bleek dat Nederland weer goed zijn woordje had meegesproken; 10 gouden-, 14 zilveren- en 11 bronzen medailles. Vrijdag 25 januari ging de TT open voor het publiek en toen deze op zondag 3 februari werd gesloten waren ruim 55.000 betalende bezoekers de kassa's gepasseerd; een enorme belangstelling dus.

Voor het eerst maakten vele van ons kennis met inzenders en vogels uit de oostblok landen. Deze vogels waren in aparte paviljoens opgesteld. Rusland was er met een grote inzending Europese vogels w.o. de zgn. dubbele goudvinken putters, ook een soort goudhaantje en nog vele

andere soorten. In een ander paviljoen waren weer vogels uit o.a. Roemenië, DDR, Bulgarije, Hongarije en Polen opgesteld. Ook hieronder waren verschillende fraaie exemplaren. Het was in elk geval interessant om met deze landen en hun vogels kennis te maken.

Maandag 4 februari was het zover dat de thuisreis aanvaard kon worden. De vogels werden, wederom na nauwgezette controle door de douane, weer in de verzendkisten geplaatst; om 18 uur was dat karwei geklaard en konden we de inwendige mens versterken. Om 24 uur vertrok de bus met vogels en begeleiders uit o.a. België, Frankrijk, Spanje en Nederland, naar Praag, een rit van ruim 5 uur. Ondanks weer enige vertraging kwamen we uiteindelijk toch nog voor 17.00 uur in Breda aan. Na bijna 3 weken weer thuis. Samen met vriend Kwast van de Alg. Bond is het karwei weer geklaard. Niettemin is een aantal van ruim 600 vogels wel een beetje veel voor slechts twee man. Paul, hartelijk dank en ook dank aan chauffeur Huijgens voor het wegbrengen en terughalen naar en van Schiphol. Alle prijswinnaars nogmaals proficiat en nu maar weer snel aan de kweek; ook daarmee allen veel succes.

IMPORT

EXPORT

MINIFAUNA

HOGÉ AKKERS 47 - VALKENSWAARD
TELEFOON 04902-1 40 38

Steeds in voorraad:

Papegaaien, Kakatoes, Ara's, Lories,
Parkieten, Zaadetende- Vruchtenetende
en insectenetende tropische vogels.

Open alle dagen van 9.00-17.00 uur.
Zondag's tot 13.00 uur.

Bird specialist

Geheel vrijblijvend kunnen wij u aanbieden:
Diverse soorten tropische vogels, kanaries, papegaaien en Zuidamerikaanse parkieten.

Wij vragen te koop:
Diverse soorten Australische parkieten en prachtvinken.

**BLANKESTIJN'S
PET FARM B.V.**

IMPORT & EXPORT

Turbinestraat 22
3903 LW Veenendaal
Telefoon (08385) 1 45 30

S. E. VOORDEWIND

Leharstraat 24
EERBEEK
Telefoon (08338) 25 87

VOGELHANDEL - INKOOP - VERKOOP - INRUIL

Tevens aanwezig op de vogelbeurzen te
Boskoop, Wezep, Ermelo, Apeldoorn en Bommel

ORNI-MONDO

Frans Beirenslaan 125

2210 Borsbeek (bij Deurne-Antwerpen) België
Telefoon vanuit Nederland: 09.32.31.22.39.39

Altijd in voorraad grote variëteit tropische vogels w.o. bijzondere astrilden, diverse Afrikaanse en Zuid-Amerikaanse sijen, bruine- en andere rijstvogels, isabel spitsstaartmadines, tangara's, kolibries, toekans, toerako's etc. Steeds koper van uw Australische prachtvinken, kanaries en parkieten. Zaadzifters, ziekenkooien, schakelklokken, dimmers en andere benodigdheden. Folders op aanvraag. Onze collectie sportprijzen, zoals bekens, zuilen en medailles is uniek. Catalogus op aanvraag. Prachtig materiaal tegen interessante prijzen.

Purpergranaatastrilden

Tekst: Cevab Foto: H. Bielfeld

De purper granaatastrilde komt voor in oostelijk Afrika, van het uiterste Zuidoosten van Soedan, in Zuid Ethiopië en Noord Somalia, in Noord-oost Oeganda, Kenia en Noordoost Tangajika.

Er zijn een aantal rassen omschreven en de verschillen tussen die rassen behelzen in hoofdzaak de roodbruine en blauwe veervelden aan de onderzijde van de mannelijke exemplaren. Een duidelijke begrenzing van de rassen is erg moeilijk gezien er in bepaalde gebieden zogenaamde overgangsvormen voorkomen.

Granatina ianthinogaster ianthinogaster, in Oost en Centraal Kenia; **G.i. someri**, in Zuidoost Soedan en Noordoost Oeganda door Zuid Ethiopië tot Noord Korea; **G.i. Hawkerie**, in noordoost Kenia, Somalia en Zuidoost Ethiopië; **G.i. roosevelti**, in West Kenia, Noord Tanzania en in een groot gebied nabij het Victoria-meer; **G.i. montanus**, in noordoostelijk Tanzania. *G.i. rothschildi* zou als vijfde ondersoort zijn beschreven, maar vele anderen zijn het daar niet mee eens.

Over het leven in de vrije natuur is over deze 13 tot 14 cm grote vogeltjes niet zo heel veel bekend. Dit komt mede doordat ze zich in hoofdzaak ophouden in lage doornige struiken of, al zoekend naar voedsel dat uit kleine gras- en onkruidzaden alsmede uit kleine insecten bestaat, tussen de struiken of hoge grassen op de grond. Ze leven teruggetrokken alhoewel ze niet als schuw aangemerkt kunnen worden.

Hun bolvormige vrij slordige nest bouwen ze in de dichte struiken van dunne en soepele grasstengels, van binnen gestoffeerd met een vrij dikke laag veertjes. Deze kleine, bij voorkeur witte veertjes worden, ook als het nest al klaar en in gebruik is, gedurende de ganse broedperiode nog door het mannetje aangesleept en verwerkt. Het gemiddelde legsel bestaat uit 3 tot 5 witte eitjes en de broeduur bedraagt ongeveer 13 dagen. Zowel mannetje als popje broeden. De mannetjes in hoofdzaak op de dag en de popjes s'nachts. Het mannetje brengt de nachten in de nabijheid van het nestje op een takje door. Veelal wordt het vliegag van

het nestje door een veertje afgesloten. De purper granaatastrilde wordt door de Fishers weduwevogel, *Vidua fisheri*, geparasiteerd. De broedtijd in Somalia is in juni, in Zuid Ethiopië van april tot juni en in november, in Kenia in maart en april, in Tangajika van december tot februari.

Ze zijn eigenlijk pas laat in Europa bekend geworden. Pas in 1928 en in 1933 werden een aantal in Duitsland en Engeland ingevoerd, maar het duurde tot ongeveer 1956 eer er wat grotere aantallen Europa bereikten. Voor het eerst werden ze, in 1957 gekweekt in de Keston Bird Farm in Engeland.

Pas geïmporteerde vogels vragen veel aandacht en zorg. Ze zijn erg gevoelig voor koude en vandaar dat ze in eerste instantie dienen te worden gehuisvest op een warme plaats en in een ruime kooi. Ook na de acclimatisatieperiode zijn ze bepaald nog koudegevoelig en vandaar dat de ruime en goed beplante volière, waar ze het best in uitkomen en ook het meeste succes op nakweek is te verwachten, moet aansluiten op een te verwarmen binnenvverblijf. Tijdens gur, koud en nat weer alsmede tijdens de winters, moeten ze in een matig verwarmd binnenvverblijf worden gehuisvest.

Als voedsel verkiezen ze een goed mengsel zaden voor kleine prachtvinken dat aangevuld is met onkruidzaden, trosgierst, ei- en universeelvoer en wat dierlijk voer. Wat dat dierlijk voer betreft zij opgemerkt dat hun persoonlijke voorkeur moet worden vastgesteld. Meelwormen, mierenpoppen, maden, fruitvliegjes, plantenluis, kleine spinnetjes etc. etc. komen hiervoor in aanmerking. Vooral in de broedperiode en als er jongen zijn, is dierlijk voedsel onontbeerlijk.

Er is bij de purper granaatastrilde een sexueel dimorfisme, een uiterlijk verschil in verschijningsvorm tussen man en pop. De kleurafbeelding laat u dat duidelijk zien.

De balts die in de juiste stemming verkerend mannetje uitvoert, lijkt veel op die van de blauwfazantjes. Ze wordt uitgevoerd op de grond waar het mannetje met een gras-halmpje of klein veertje in de snavel rondhipt. Hij zingt daarbij en schud

met het kopje van links naar recht. Als het popje op zo'n moment ook de juiste broedstemming verkeer vliegt zij naar het mannetje en begroet hem met heen en weer schuddend staartje en kopje. Dan begint zij eveneens rond te hippen waarna een paring kan volgen.

Als het popje niet zo geïnteresseerd is, onderbreekt het mannetje zijn show en vliegt naar haar om wederom met een veertje of halmpje in de bek, al zingend en schuddend met het kopje te trachten haar interesse op te wekken.

In de volière bouwen ze ofwel een vrijstaand nestje in het zo mogelijk dichte struikgewas of zij maken gebruik van een halfoopen nestkastje of van een harzernestkastje. Als nestmateriaal gebruiken ze veelal dorre doch soepele grasstengels en voer het interieur kleine bij voorkeur witte veertjes.

Zowel mannetje als popje zijn actief bij de nestbouw betrokken en bij hen een relatief korte tijd hebben ze het klaar. Broeden doen ze om beurtten waarvan het mannetje over de hele leeuwendeel neemt en hijs'nachts overlaat aan het popje. Eenmaal gevormde paartjes blijven elkaar erg trouw. Zelfs twee mannetjes of twee vrouwtjes blijven elkaar trouw. Dat is bij een liefhebber in Duitsland gebleken. Aanvankelijk had hij twee mannetjes die alles deden alsof het een mannetje en een vrouwtje was. Ze bouwden een nestje en gingen, alhoewel er va zelfsprekend geen eieren waren, te broeden over. Het was zelfs zo dat een mannetje de vrouwtjesrol geheel overnam en hijs'nachts het nestje bewoonde. Toen bij deze twee mannetjes een popje werd gezet, bleef de situatie ongewijzigd en geen van beiden toonden de minste interesse voor haar. Pas toen een van de mannetjes was verwijderd toonde het andere mannetje belangstelling voor het popje en kwamen er jongen.

Op een leeftijd van ongeveer 8 dagen gaan de oogjes van de jonge open en op een leeftijd van 2 tot 3 weken vliegen ze uit. Twee weken later zijn ze zelfstandig. Als ze uitvliegen hebben ze een zwartgrijs snavel en een aanmerkelijk korter staart. Geleidelijk aan groeit c

staart uit en verandert ook de kleur van de snavel in het frisse rood. Op een leeftijd van ongeveer 8 weken begint de jeugdruï en de mannelijke exemplaren laten dan heel vaak al hun liedje horen. Opmerkelijk is dat slechts vier maanden oude jongen al n staat zijn om eieren te leggen. Zoals reeds is gesteld, worden de onge vogels de eerste dagen met uitsluitend dierlijk voedsel grootgebracht. Geleidelijk aan neemt die toeveelheid af en gaan ze over op aden.

Purper granaatastrilden zijn bijzonder fraaie vogels waarmede helaas nog wat weinig wordt gekweekt. Het is ook niet zo gemakkelijk want ze vragen echt wel wat meer aandacht in verzorging dan bijvoorbeeld de silverbekjes. Bij een goede huisvesting en voeding is het beslist haalbaar en dat bewees ook o.a. Ian Wigmore uit Bladel.

Recentelijk en na het schrijven van het bovenstaande, ontvingen we een brief van M. Maarleveld, Esmoreitstraat 50II, Amsterdam, waarin hij zijn ervaringen met de purpergranaatastrilden weergaf. Wij laten hem nu aan het woord.

Jaar lag ze dan, dood, nummer wee, je durft er haast niet over te praten. Je kunt zo moeilijk de oorzaak ervan vinden. Waarschijnlijk nog niet zelfstandig genoeg met eten, als ze niet meer worden gevoerd.

Ja, dan is het snel afgelopen. Maar laten we bij het begin beginnen.

Verleden jaar kreeg ik dit koppel van Mevr. J.H. na het overlijden van haar man. Ik had met dit soort vogels, Afrikaans, praktisch geen ervaring. Een ding wist ik wel zeker, het is een soort dat moeilijk tot kweken komt. En nog wat artikeltjes die ik kon vinden, stond vermeld dat ze in buitenrollières het beste aarden. Aangezien ik alleen over een zolderkamerje beschik, zag ik er weinig heil in. Foch wel een uitdaging!

Toen ik dan ook de kweek met mijn Goulds had gestopt, plaatste ik het koppel in een vluchtje van 30-80-200 cm. Ik had wat extra voorzieningen getroffen, een bak met encitreen in de kooi, meelwormen, grashalmen in potjes met water en deze in een plantenbak geplaatst. Als nest had ik een boomstammetje met wat denegroen opgehangen. Als nestmateriaal wat hooi, gras en wat witte

veertjes, waar ze bijzonder gek mee zijn. Nu maar wachten.

Tot mijn verbazing was dat zeer kort, vier eitjes waarvan drie bevrucht. Na een broedtijd van exact 14 dagen kwamen er twee jongen, maar die lagen de volgende dag op de bodem van de kooi. Zo kreeg ik in totaal vier broedsels waaruit 13 jongen werden geboren. Geen daarvan behield het leven.

Toen vond ik het genoeg en besloot ze weg te doen. Ik plaatste ze in een jeugdvolière voor Goulds die toch leeg stond en ging op zoek naar een koper. Toen ik er een had gevonden kon ik eerlijk gezegd geen afstand van ze doen. Ten eerste omdat het bijzonder mooie vogels zijn, hun zang en kleur. En ten tweede, omdat het een geschenk was. Ze vielen in de rui en toen die over was, waren ze nog mooier. Inmiddels had ik enkele jonge Goulds in de volière geplaatst. Gelijktijdig was er een koppeltje Japanse meeuwtjes, waarvan de man een bastaard was (Witkop maal japanse meeuw). De pop was een echte Japanse en dit stel had 3 jongen groot gebracht; deze waren bijzonder gek op meelwormen, witbrood met melk en universeelvoer.

Dit nu bracht me op het idee om hun een stel granaateieren te geven en dat lukte. Toen de granaten weer het boomstammetje kregen opgehangen in de jeugdvlucht, begonnen ze meteen te nestelen. De meeuwen hadden nu ook een schoon nestkastje maar begonnen later met het leggen van de eitjes.

Algauw bleek dit niet parallel te lopen met de granaten, want eer de meeuwtjes hun legsel compleet hadden, waren de granaten al een week aan het broeden. Ik besloot de gok

toch te wagen en tijdens het ruilen van de eitjes bleken er 3 eitjes van de granaten bevrucht te zijn. Dat ik net op tijd was bleek wel, want na 2 dagen waren er 2 jongen en op de derde dag kwam het derde jong uit zijn eitje.

Het kostte me een jaar van mijn leven, maar... ze werden gevoerd. Als ik de zaak af en toe controleerde, zorgde ik ervoor dat ik wat geknipte meelwormen had staan. Dit waren ontvelde witte meelwormen in 3 stukjes geknipt, en met een pincet voerde ik ze die stukjes, die ze gretig aan namen.

Het viel me op dat ze in het begin niet erg groeiden, later ging het iets beter en namen ze van mij ook geen meelwormen meer aan. Met ringen was ik net op tijd. De grootste kreeg no. 1, de daarop volgende no. 7 en de kleinste no. 11.

Na 18 dagen zag ik dat ze uit het nest waren. Wel goed in de veren, maar wat een scharminkeltjes! Volgens mij waren ze per ongeluk uit het nest geraakt, door schrik of zo, en besloot ik ze weer terug te zetten. Ja, vergeet het maar, ze zijn er niet meer in terug geweest. Het voeren ging gewoon op de stok verder, maar één bleef er achter. En ja hoor, na 5 dagen was deze dood. Het was no. 11, de kleinste uit het nest. Met de andere ging het iets beter, hoewel er een van de twee iets achter bleef. Ze begonnen zelf te eten en dat was voor het koppel meeuwen het sein om het voeren te staken. Het gevolg was nog meer achteruitgang en na 12 dagen gaf ook no. 7 de geest.

De laatste leeft nog, maar het is een lange weg naar volwassenheid.